

Dikken Zwilgmeyer

Fire kusiner

bokselskap.no
Oslo 2021

bokselskap.no, Oslo 2021

Dikken Zwilgmeyer: *Fire kusiner*

Teksten i bokselskap.no følger 1. utgave, 1899 (Kristiania/Det norske aktieforlag).

Digitaliseringen er basert på fil mottatt fra Nasjonalbiblioteket (nb.no).

ISBN: 978-82-8319-639-9 (bokselskap.no),

978-82-8319-640-5 (epub), 978-82-8319-641-2 (mobi)

Teksten er lastet ned fra bokselskap.no

Min veninde
fru Inga Ødegaard
tilegnes denne bog
af forf.

Bedstemor paa Blommedal

[1] Værelset var gammeldags, men fortryllende nydeligt. Og det kom altsammen af det meget lys. Det kom af de hvide tapeter med de højrøde rosenbuketter, af de hvide lakerede møbler med guldforsiringerne og af al den sol!

Al den sol, der fandtes paa himmelen, faldt ind igjennem de fem store vinduer og den brede havedør.

Og blomster var der ogsaa, gammeldagse blomster, mange røde geranier og fuksiar, men især roser. Tunge roser, støttet af smaa pinder og med krusede papirstrimler om, for at de ikke skulde springe formeget ud. De stod allevegne paa smaa borde rundt i det store værelse. Men var en rose rigtig deilig, fik den altid sin plads midt i værelset ved siden af den dybe lænestol mellem strikketøi og briller og nøstekop og seglas.

For derinde i det store «Rosenværelse», som det kaldtes, efter det hvide tapet med de røde roser, der boede en bedstemor.

[2] En gammel, rig bedstemor.

Og der sad hun midt paa gulvet i den store, magelige stol. Stor var bedstemor ogsaa, stor og munter, næsen krummede sig saa kjækt, de lyseblaa øine spillede og lyste, men reiste hun sig op, saa haltede hun. Tog en dygtig overhaling for hvert skridt. En gang for flere aar siden havde bedstemor faldt og brukket sin hofte, og det kunde lægerne ikke gjøre noget ved.

Derfor kom nu bedstemor sjelden længere end paa verandaen og lidt ned i sin store have.

Sjelden længere, for kjøre turde bedstemor, saa kjæk hun end saa ud, merkelig nok ikke.

Det kunde maaske hænde et par gange om aaret, at de fede brune heste fra Blommedal og Sjøgren paa bukken, kunde blive seet i byens gader. Sjøgren havde

været kusk i huset helt siden bedstefars tid og sad som en sint statue paa bukken uden at røre en muskel i det store ansigt.

Alle bedstemors døttre havde han kjørt paa baller, den ene efter den anden, eftersom de voksede til og kom ud i selskabslivet.

Men lod de Sjøgren vente forlænge ude i vinternatten og kulden, sendte Sjøgren bud ind:

«Hils og sig frøknerne, at kommer de inte naa, saa kjører jeg».

Saa turde de ikke andet, alle bedstemors døttre, men skyndte sig afsted, og Sjøgren smeldte vogndøren, saa det kvak i dem, og afsted gik det.

Men nu var de borte alle de fire døttre. Sjøgren [3] havde kjørt brudevognen for dem alle, baade for fru Milla og fru Adelheid, for fru Magna og fru Annikken. Langt borte havde de allesammen sat bo, og bedstefar var endnu længere borte end nogen af dem, for han laa under den store granitsten paa kirkegaarden under hængeaskene i det gamle familiegravsted, hvor der var saa høitideligt og kjøligt og stille.

Derfor sad bedstemor alene i Rosenværelset den ene dag efter den anden. Ikke saa aldeles alene da, for der kom jo ofte folk fra byen for at hilse paa bedstemor, og saa havde hun jo tilogmed frøken Duus. Frøken Duus var nemlig bedstemors selskabsdame, sekretær, høitlæser og alt muligt. Men ensomt var der alligevel de stille, lydløse sommereftermiddage og de lange, lange vinteraftener ved lampen.

«Frøken Duus kan alting, men snakke kan hun ikke», sagde bedstemor, «kjære snille Duusen, snak lidt da», kunde bedstemor sige, «jeg maa høre en lyd, jeg hører jo ikke andet end fluerne –».

Frøken Duus smilede saa mildt: «Jeg ved ingen ting at sige».

«Vorherre bevares», sagde bedstemor, «synes De ikke her er nok at tale om, – tal om solen, som lyser saa velsignet, om bladene derudenfor vinduerne, om de hvide skyerne paa himmelen, om Gud, som sidder deroppe i himlens slot og tænker paa os og steller det vel – tal om alle de mennesker, De har truffet i Deres liv».

Frøken Duus havde store, milde øine og saa hjælpeløs ud: «Skal jeg læse lidt for fruen kanske?»

[4] «Læse – nei nu er jeg træt af bøger, jeg vil ha liv», sagde bedstemor, «snille Duus, luk op havedøren, og lad vinden ruske mig i haaret, – det er da en liden forandring ialfald».

Saa maatte frøken Duus følge bedstemor ud paa verandaen, og bedstemor stod der saa stor og lænede sig tungt paa den lille, spinkle frøken Duus, mens vinden ruskede op i de graa hængekrøller, og blæste hendes kappebaand fremover hendes ansigt.

«Nu forkjøler fruen sig», sagde frøken Duus.

«Vis, vas», sagde bedstemor», «luft maa jeg ha, jeg dør meget før af at sidde i en stol den hele dag og ikke høre en lyd end af at staa her og faa lidt vind paa mig».

Frøken Duus kom med et tørklæde, men bedstemor sagde: «Puh», og skjøv det fra sig, saa frøken Duus stod der aldeles betuttet med sine milde øine.

«Naar jeg tænker paa, hvilket liv her engang var», sagde bedstemor og saa nedigjennem den lange lindeallé, der gik ret ned igjennem haven helt ned til Blommedalstjernet, «den tid, da smaapigerne voksede op, min mand var ung og glad – her var glæde og munterhed bestandig, og her kom folk, mange, mange folk, og der var kulørte lygter nedigjennem alléen om sommeraftenerne og musik og latter – og nu gaar vi to gamle her og hører bare humlerne surre – se saa, ja nu faar vi gaa ind igjen».

Og bedstemor satte sig igjen i sin lænestol i Rosenværelset, men hun havde faaet et eftertænksomt [5] udtryk i det gamle, store ansigt, og hænderne laa stille i hendes skjød.

«Duus», sagde hun pludselig, «ved De hvad jeg vil?»

Frøken Duus smilede og vidste ingen ting.

«Jo», sagde bedstemor, «jeg vil skrive til mine døttre, at hvis de ikke vil, at deres gamle mor skal gaa tilgrunde af ensomhed og tristhed, saa skal de hver sende mig et af sine barn, som kan være hos mig et aars tid. De har saamænd allesammen nok at tage af. Milla har fem, Adelheid har fire, Magna har seks og Annikken har tre – de skulde ikke lide nogen nød her – eller hvad tror De, Duus?»

«Aa nei da», sagde frøken Duus – «nød – nei tænk da –»

«De skulde faa det som fire blommer i et æg, det skulde de», vedblev bedstemor, «de skulde faa Grønsalen og Gjestesalen ovenpaa, og vi skulde spise i den store gamle spisestue, hvor vi spiste i gamle dage, ikke i den lille havestue, hvor vi to sidder og trykker maden i os – Duus – og enten de skulde gaa paa skole i byen eller jeg skulde holde en lærerinde, det kunde være sligt slag – Duus –»

Frøken Duus saa endda mere hjælpeløs betuttet ud, end hun pleiede.

«Ja, men frue, vilde det ikke blive for svært for Dem».

«Svært – hvad vilde blive for svært», tordnede bedstemor med sin mest majestætiske røst.

[6] «Al den uro, der fulgte med», indvendte frøken Duus spagt.

«Er det ikke netop uro, jeg vil ha kanske», vedblev bedstemor som før, «De er saa altfor stille, Duus, sidder der saa pent og roligt hele dagen. Nei, jeg maa ha nogen om mig, som er lig mig selv – nu maa De ikke misforstaa mig, Duus, De er god som guld, ja, tusind gange bedre end guld – men hør nu her – giv mig albummet, det store med alle barna – jeg vil gjøre mit valg».

Frøken Duus hentede barnealbummet, og bedstemor begyndte grundig at studere det baade med briller og seglas.

Der stod de i rad og række alle de atten barnebarn. Nogle af dem havde bedstemor jo seet flere gange, men langtfra alle. T. eks. hendes yngste datter, Annikkens, barn havde hun ikke seet nogen af. De havde været bosat i Syd-Tyskland alle de aar, de havde været gifte, og børnene havde aldrig været hjemme hos bedstemor. Og Adelheids børn, der var født i Stockholm, havde bedstemor ikke seet, siden de var ganske smaa. Millas og Magnas barn kjendte hun derimod bedre, skjøndt de nu ikke havde været paa Blommedal paa flere aar. Magna var gift med en præst oppe i en fjelddal, og Milla sad som sorenskriverfrue borte paa Vestlandet.

«Det er bedst at begynde med begyndelsen», sagde bedstemor, «og begyndelsen det er Milla, som den ældste. Af hendes barn vælger jeg Maren Anne. For hun ligner mig selv mest. Alle de andre barn [7] slægter paa sorenskriveren, og han er en meget bra mand, men sur er han. Og sure folk er ikke mine folk».

«Men er det sikkert, at De kan vælge, hvem De vil da, frue», indvendte frøken Duus overordentlig spagfærdigt.

«Aa vær tryg – Duus – naar jeg vil noget, saa gaar det nok», sagde bedstemor og kneisede, der hun sad i sin store stol i sit store Rosenværelse.

«Det er godt, Maren Anne er altsaa fastslaat», vedblev bedstemor. «Den jentunge er der noget ved, hun ligner mig, det har jeg altid sagt».

Bedstemor vendte et blad i albummet.

Saa har vi hele Magnas flok. Her staar de alle, stakkars smaa fugleunger. Bedstemor grundede længe og saa nøie gennem seglasset. «Ja, Duus, jeg tror, jeg tar Annikken. Det skulde seet net ud, om jeg havde tat alle fire Annikker – det havde blit et virvar».

Bedstemor selv hedte nemlig Annikken, og alle fire døtre havde hver sin med dette navn.

«Jo, jeg tar Magnas Annikken», sagde bedstemor resolut, «hun skal have et heftigt sind, og være vild som en fole – vi tager hende, Duus – ikke sandt?»

Bedstemor kastede et blik over brillerne hen paa Duus.

«Vild som en fole», gjentog frøken Duus med forskrækkede øine.

«Ja, men jeg holder tømmerne – Duus», sagde bedstemor og strakte sin store haand ud i luften.

[8] «Ja, ja naturligvis», sagde frøken Duus.

«Saa har vi Adelheids pyntedukker», sagde bedstemor, og vendte et tredie blad i albummet – «pandehaar og kniplinger. Ebba sidder med en vifte, det har jeg dog ikke seet før – Duus – hun sidder med en vifte, hører De det? Nei, hende maa vi have Duus, hende med viften – jeg skal vifte hende jeg – Ebba blir altsaa den tredie – saa faar vi se paa de tyske barn».

Og bedstemor vendte det fjerde blad i albummet, og der stod en smilende mor og tre smilende smaapiger.

«Ja, igrunnen har jeg intet valg her», sagde bedstemor, «jeg maa tage den ældste, de to andre er for smaa. Men saa er det ulykken, at det blir nok en Annikken. Naa ja, vi kalder den ene Tyske-Annikken, og den anden Præstegaards-Annikken –, det blir lidt tungvindt, men det gaar nok».

«Er ikke dette moro, Duus», vedblev bedstemor, «vi skriver med en eneste gang».

Frøken Duus saa ud som en bleg liden martyr, men satte sig lydig ved skrivebordet, og bedstemor dikterede med høi røst.

Bedstemors breve rundt til de fire døttres hjem vakte altid smil og latter, men ogsaa ofte graad. For det var saa tungt, at den kjække, staute bedstemor sad der saa ensom og bunden til sin stol og følte det selv saa tungt. Det var ligesom en stor skogfugl, der sad i bur. Og det hjalp slet ikke det mindste, at den sad i et gyldent bur. Engang imellem baskede ^[9] den stærkt med de store vinger, saa krøb den igjen til ro. Akkurat ligedan var det med bedstemor. De fire døttre følte det hver paa sin kant og græd lidt over det, men kunde intet gjøre.

Og bedstemor sad der og dikterede. De lyse spillende øine fulgte de hvide uldskyer høit oppe mod den lyse himmel.

Alle de fire breve var forskjellige hver paa sin maade, men i dem alle forekom følgende passus:

«Hvad mig anbelanger, saa sidder jeg her i Rosenværelset, en gammel rose, til glæde for ingen, bladene falder af rosen et efter et, men der er ingen til at plukke dem op og glæde sig ved den smule duft, der endnu kunde være ved dem. Og gamle roser trænger ogsaa solskin. Derfor, mine venner, har jeg fattet en plan, send mig en af eders rosenknopper et aars tid, at den kan staa ved siden af den gamle blomst og støtte den. Jeg vil have en fra hver af eder fire søstre, fire kusiner, der kan vokse sig sammen her hos bedstemor, mine gamle øine til lyst og glæde. Jeg behøver vel ikke at sige, at de skulde hegnes og beskyttes som mine egne øienstene».

Saa kom det mere praktiske, hvorledes hun tænkte sig alt indrettet med skoleundervisningen og alt forøvrigt.

Men under hvert brev stod der, efter bedstemors udtrykkelige ordre, med større bogstaver end de sædvanlige:

«Jeg vil have Maren Anne!»

«Jeg vil have Annikken!»

^[10] «Jeg vil have Ebba o. s. v.» med tykke streger under hvert navn. Kort og godt. Saa havde de derefter at rette sig.

Da bedstemor og frøken Duus havde gjort dette arbejde, kastede bedstemor et lommetørklæde over sit ansigt og tog sig en grundig lur i lænestolen. Frøken Duus flyttede sig hen i vinduet og stirrede ud i den stille, solbeskinnede have. Af og til rystede hun paa hovedet:

I al verden, hvorledes skulde dette gaa, at faa fire larmende pigebørn her i det stille hus! For lignede de bedstemor, var de jo ikke netop af en stille, medgørlig sort!

Frøken Duus sukkede og rystede paa hovedet og sukkede igjen. Men blev et suk vel dybt, stirrede hun forskrækket bort paa det hvide lommetørklæde over bedstemors ansigt, om det skulde vise tegn til at røre paa sig.

De fire kusiner

[11] Meget rig var bedstemor paa Blommedal. Engang i tiden havde det været et stort gods med sagbrug, møllebrug, skibsværft og mange underbrug. Men efter bedstefars død gik det hele ikke som før. Lidt efter lidt blev solgt bort af den store bedrift, saa nu sad bedstemor igjen med ikke stort mere end Blommedal gaard med det store herskabshus og den gamle, vakre park og have.

Høit oppe over byen tronede Blommedal, man saa det næsten allevegne fra nede i byens gader. Det høie, gule hus med det gammeldagse bratte tag, de store vinduer med de bitte smaa ruder og den lange overbyggede veranda, der var bygget til i de senere aar. Om sommeren kunde man fra byen blot se toppen af det gamle tag mellem de ældgamle lindetræer, men om vinteren, naar løvet var af træerne, laa hele den gule facade der og stirrede majestætisk med de mange øine nedover byen.

Det var en god spadsertur derop fra byen, en [12] lang sandet landevei, hvor der blev kjørt planker og bord den hele dag fra sagbrugene længer oppe, som engang havde været bedstemors.

Op fra den støvede landevei bøiede der saa en lang, kroget allé, en ældgammel lindeallé, hvor der var ganske mørkt om sommeren af al den mængde løv, og hvor grenene mange steder hang saa lavt, at naar Sjøgren sad paa kuskebukken, var det ikke frit for, at han maatte bukke paa sit stive hoved, for at ikke lindegrenene skulde daske ham livréhatten af hovedet.

For bedstemors kusk havde endda livré, en levning fra gamle dage. Grønt med blanke knapper og skinnende høi hat.

Det var forresten ikke ofte, at Sjøgren var i fuld pomp nu for tiden. Det indskrænkede sig til, naar han en sjelden gang kjørtc frøken Duus i en høitidelig visit nede i byen, og frøken Duus sad som en skræmt fugl i det ene hjørne af vognen og turde knapt sige til den mægtige skikkelse oppe paa bukken, naar hun vilde stige ud.

– Bedstemor havde faaet sin villie. Alle de fire datterdøttre skulde komme og tilbringe et aar hos bedstemor paa Blommedal.

Den eneste, der havde gjort indvendinger, var Ebbas far i Stockholm. Han kunde ikke fatte, hvad det skulde være godt for, naar bedstemor havde tre datterdøttre hos sig, kunde det vist være nok. At sende sin datter til den lille norske by var rent ud noget vaas.

[13] Hvad skulde hun der?

Ebbas mor stod mellem ild og vand, paa den ene side den mægtige mor derhjemme paa Blommedal, paa den anden side den ikke mindre mægtige gemal i Stockholm.

Bedstemor paa Blommedal sendte et tordenbrev:

«Hvad behager, er det nogen, der mukker?»

Og den svenske grosserer, der var Ebbas far, skrev tilbage:

«Jag har alls inte lust at skicka flickan till Norge».

Slig stod det en stund og vippede, til det endelig begav sig, at frøken Ebba selv fik lyst at reise til bedstemor – og saa gik det hele som fod i hose.

Hos Milla og Magna fandtes ikke spor af indvendinger. Bare deiligt, at mor vilde have en af smaapigerne. Især var Magna oppe paa præstegaarden glad.

«Gud velsigne dig, mor», skrev hun, «tag Annikken og gjør folk af hende, hunⁿ² er den rareste unge, der gaar i to sko».

Og Annikken nede fra Tyskland skrev ligedan:

«Aa saa længe jeg har ønsket, at min lille Annikken kunde komme til Norge og blive norsk i sind og i sin tale. Det er ondt at lade hende reise saa langt, men jeg er hjerteglad, hun skal til dig, min egen kjække, gode mor. Lille Annikken er en vildkat, men et drømmende barn paa samme tid, lad hende boltre sig ude, som vi gjorde, da vi var barn [14] paa det kjære gamle Blommedal, saa vi faar hende igjen som en rigtig kjæk norsk pige».

«Hvad sagde jeg, Duus», sagde bedstemor, naar hun fik disse breve, «fik jeg det ikke til at gaa kanske?»

– En dag i begyndelsen af oktober, stod Sjøgren i fuld puds med de to fede, brune heste og stadsvognen foran døren.

Maren Anne var ventende. Frøken Duus skulde kjøre ned paa dampskibsbryggen for at tage imod hende, og bedstemor stod i et aabent vindu og kommanderede.

«Saa kjører De min datterdatter pent og forsigtig, Sjøgren, – især i den leie svingen nede ved broen – Sjøgren».

Den samme paamindelse havde Sjøgren faaet hver eneste gang, hestene kom for døren de sidste firti aar. Han fandt det derfor ikke fornødent at svare, men trak bare mundvigerne endda længere nedover, end de var til hverdags.

«Sjøgren», tordnede bedstemor i vinduet.

«Javel frue». Naar bedstemor satte slig i, turde han ikke andet end oplade sin røst.

«Hold hoppen godt i svingen», raabte bedstemor.

Sjøgren smeldte et sterkt smeld med svøben, og vognen rullede raskere end det egentlig stemmede med bedstemors regler for kjøring ud af indkjørselen.

«Det skal han ha igjen», sagde bedstemor i vinduet, «sige fra vil jeg, saalænge jeg har mund og mæle».

Frøken Duus og stuepigen havde været i aktivitet ^[15] i flere dage og sat alt istand til de ventende barnebarn. Bedstemor kunde ikke selv med sin daarlige hofte tage aktiv del i forberedelserne, men fra sin lænestol dirigerede hun det hele.

Hver af smaapigerne skulde have moderens billede fra barnealderen hængende over sin seng. «Det vilde gjøre det mere hjemligt med en gang for de fremmede smaa fugle», sagde bedstemor. Og hver have sit eget skrivebord og sin egen boghylde.

De blankpolerede messingdøre til den hvide porcelænsovn inde i Rosenværelset stod aabne. Endda det var tidligt paa høsten, brændte der et helt lidet baal, bedstemor elskede at se ilden blusse og flamme op. Hun kunde sidde i lange stunder og stirre paa de glødende vedkubber med det gamle, kloge ansigt.

«Idag har vi altsaa Maren Anne», sagde bedstemor til sig selv, «imorgen har vi Tyske-Annikken, iovermorgen Præstegaards-Annikken og hvad tid det postelinstøiet fra Stockholm kommer, det ved jeg jo ikke endnu».

«Nu er de her, frue», meldte gamle Anne stuepige.

«Send hende øieblikkelig herind», sagde bedstemor.

Øieblikket efter stod en høi fjortenaars pige i døren.

«Goddag, bedstemor»

«Naa lad mig se paa dig – velkommen – velkommen – velkommen, ja sandelig har Du ikke den rigtige knækken paa næsen ogsaa».

«Jeg skal hilse tusinde gange fra mor».

[16] «Tak skal du – og øinene tror jeg ogsaa er af den rigtige lyse sorten i vor slægt».

«Nei, jeg ligner far i øinene».

«Langtfra, hvor kan du falde paa det, du ligner aldeles ikke din far i øinene».

«Jo, mor siger det», sagde Maren Anne.

«Visvas, Du ligner vor slægt i øinene og dermed basta».

«Nei, det er ikke tale om det, bedstemor».

«Jeg mener, du har en skrue løs», sagde bedstemor, «vil Du disputere med mig om det».

«Ja, for det er ikke sandt, bedstemor».

«Har De hørt magen til jentunge, Duus, med det samme, hun stikker næsen indad døren, begynder hun med at ville ha sin egen mening og sin egen villie!»

«Ja, jeg har akkurat fars øine, men jeg ligner dig i sindet», siger mor.

«Nei, ved du hvad, Maren Anne», sagde bedstemor, «saa paastaelig, som Du lader til at være, har jeg aldrig været».

Frøken Duus saa forfærdet fra den ene til den anden. At den lange opløbne jentunge med den askeblonde flette nedover ryggen og de hvasse øine turde tale saaledes til bedstemor!

Hvorledes ialverden vil dette komme til at gaa, tænkte frøken Duus.

«Jo, mor siger altid, at bedstemor giver sig aldrig», sagde Maren Anne.

«Ha, ha», lo bedstemor, «sandelig tror jeg ikke, [17] Du er af den rigtige sorten alligevel, ræd er Du ikke – men din fars øine har Du nu ikke».

«Jo, jeg har, bedstemor», sagde Maren Anne.

Det var Maren Annes indtrædelse paa Blommedal. Bedstemor var henrykt, om hun end ikke vilde lade saa, Maren Anne maatte sidde lige ved siden af hende den hele aften og fortælle løst og fast.

«Fortæl saa om dine brødre, hvorledes er de?» spurgte bedstemor.

«Aa, de er noksaa sure, synes jeg», sagde Maren Anne.

«Det skal Du faa mig til at tro», sagde bedstemor.

«Hvorfor det?»

«Jo, for mellem os sagt – hm – skal vi ikke snart spise, Duus?»

Men Maren Anne gav sig ikke, «Hvorfor troede Du, at gutterne var sure, bedstemor?»

«Jo – for det ligger i slægten det ogsaa».

«Jasaa», sagde Maren Anne grundende, «er Du sur da, bedstemor?»

Saa maatte bedstemor le igjen. Og bedstemor¹³ med den store krumme næse og datterdatteren med den lille, krumme næse foran ilden dernede i Rosenværelset morede sig kosteligt.

«Hvordan er de andre kusiner, som skal komme?» spurgte Maren Anne.

«Ja, spørger Du mig, saa spørger jeg Dig», sagde bedstemor, «jeg ved ikke andet, end at Ebba bruger vifte, at Præstegaards-Annikken er en bjørnunge og Tyske-Annikken skal være en vildkat, skriver moderen».

[18] «Jasaa», sagde Maren, «jeg kommer vist til at like Præstegaards-Annikken bedst».

«Ja, vi faar nu se», sagde bedstemor.

«Jeg er glad, jeg har en norsk far», sagde Maren Anne, «jeg vilde ikke like, at være tysk eller svensk, som Annikken og Ebba».

«Vent bare, de skal nok blive norske», sagde bedstemor.

«Ja, men de snakker vel norsk», sagde Maren Anne.

«Jeg ved skam ikke, hvad de gjør jeg», sagde bedstemor.

«Aa, hvor jeg glæder mig, bedstemor».

Hele aftenen sad Maren Anne og talte saa forstandigt med bedstemor, at denne var aldeles forbauset.

«Magentil pigebarn findes ikke», sagde bedstemor siden i enrum til frøken Duus, «der er forstand og og karakter og ben i næsen, saa det forslaar».

«Det er nok muligt det», sagde frøken Duus.

«Muligt», sagde bedstemor, «det er skraasikkert, det er det».

Den næste dag ankom den lille Annikken fra Tyskland. Hun havde faaet følge med en dame fra sit hjem og lige til dampskibsbryggen i bedstemors by».

Og der stod frøken Duus og Sjøgren og de to fede, brune heste og tog imod hende.

Det var en sød liden en, tænkte frøken Duus, da hun fik den lille buttede, mørkhaarede pige med de fløielsbløde, leende øine op i vognen.

[19] I samme nu, hun var kommet tilsæde i vognen, begyndte hun en ivrig konversation. Øinene formelig dansede i hovedet paa hende. Frøken Duus paa sin stiltfærdige, sene maade kunde ikke svare paa halvdelen af hendes spørgsmaal. Inden frøken Duus havde faaet sagt to ord, havde nemlig lille Annikken opdaget noget nyt, og havde glemst det, hun sidst spurgte om. Hun talte norsk, men med en tysk vending, og tonefaldet var lidt udenlandsk.

«Meget underlig by dette», sagde den lille tyske, idet hun saa sig rundt til alle sider, «ligne ikke tyske byer, slet ikke, og meget sten her, og ikke mange mennesker –».

«Har du havt en god reise?» spurgte frøken Duus.

«Ak ja», raabte hun, «dampskibet gjorde saadan hele tiden». Og lille Tyske-Annikken vuggede sig frem og tilbage, op og ned, saa voldsomt, at frøken Duus tilslut raabte:

«Pas dig, du falder ud af vognen».

Det syntes lille Annikken^{u4} var saa morsomt, at hun vuggede igjen endda voldsommere end før, saa hun tilslut mistede sin hat. Sjøgren maatte stanse og ned af bukken med sit store, fornærmede fjæs og langt tilbage efter lille Annikkens røde hat.

Alt dette fandt Lille-Annikken saa uhyre fornøieligt, at hun klappede i hænderne og snakkede tysk. Sjøgren kastede et uhyre indigneret blik paa hende, men det prellede aldeles af paa den lille tyske.

«Meget sint mand», hviskede hun til frøken Duus [20] og pegte leende med en buttet finger op til Sjøgrens fornærmede ryg. For Sjøgren havde den egenskab, at han saa fornærmet ud fra hvilken side, man end betragtede ham.

Der stod Lille-Annikken foran bedstemor i den store stol.

«Mit søde, velsignede barn, velkommen», sagde bedstemor, «ja, du taler naturligvis norsk?»

«Ja – ein wenig».

«Ih du fredsens», raabte bedstemor, «barnet taler bare kanske tysk, jo, dette ser godt ud».

«Jeg tale meget norsk, men mest tysk», sagde Lille-Annikken – «du er vist meget gammel bedstemor», vedblev hun raskt.

«Ja, det er jeg, barn», sagde bedstemor.

«Det kan jeg godt se», sagde Lille-Annikken.

«Men hvor gammel er egentlig du?»^{u5} sagde bedstemor.

«Elleve aar – om en liden stund».

«Tysk i sind og tysk i skind, ser det ud til», sagde bedstemor.

«Ja, jeg er en tysk pige», sagde Lille-Annikken.

«Du er skam lige saa meget norsk», sagde bedstemor.¹⁶

«Min mama sagde, at jeg ikke skulde sige dig imod», sagde Lille-Annikken.

«Hvorfor det?» sagde bedstemor.

«Du likte det ikke, sagde mama». Lille-Annikken havde faaet meget travlt med bedstemors brillehus, ^[21] i en to tre havde hun hendes briller paa næsen og hoppede bortover gulvet.

«Kom øieblikkelig igjen med mine briller», sagde bedstemor.

«Ja, men jeg maa først se, om jeg er vakker med briller», sagde Lille-Annikken og løb hen i det store speil.

Maren Anne og frøken Duus begyndte at le, og bedstemor trak ogsaa paa smilebaandet.

«Kom her, du vildkat», sagde bedstemor, «hør nu, ingenting her paa mit bord maa du røre».

«Nei da», Lille-Annikken rystede energisk paa sit hoved, men greb i samme nu efter bedstemors store seglas – «men hvad er det for en underlig ting?»

«Nu sagde jeg jo netop, at du ikke skulde tage noget paa mit bord», sagde bedstemor.

Den lille tyske saa forbauset paa bedstemor: «Ikke tage», sagde hun og rystede endda stærkere paa hovedet, «bare¹⁷ se –».

«Du er ikke grei du», sagde bedstemor».

Men om aftenen ved sengetid var det ikke muligt at faa Lille-Annikken til at lægge sig.

Hun graad og talte tysk og sagde, at hun vilde hjem igjen.

Ingen overtalelser nyttede, de sortbrune øine lynede:

«Jeg vil reise til min egen mutter», sagde Lille-Annikken, «her er meget kjedeligt og afskyeligt».

Bedstemor saa lidt betænkelig ud: «Naa, dette [22] lager sig til en god jul», sagde bedstemor, «skjende paa hende den første aften, hun er her, gaar jo ikke an, at rise hende endda mindre, men gaa tilsengs maa hun da virkelig ogsaa».

Bedstemor kom med kandiserede frugter og kage, Lille-Annikken brølede endda værre og vilde intet have.

«Ich will nach hause gehen – ich will nach gehen», jamrede Lille-Annikken.

«Har du seet Sancho, bedstemors store hund», sagde Maren Anne pludselig.

Lille-Annikken glippede med de vaade, sorte øienhaar. «Vor hund ogsaa hedde Sancho», sagde Lille-Annikken og syntes for et øieblik at glemme sin hjemve.

Det var en lys idé af Maren Anne. Sancho blev hentet, og Lille-Annikken fandt til sin store forbauselse, at den lignede deres egen Sancho aldeles paafaldende. Ti minutter efter var hun i en henrykkelse over Sancho, bare afbrudt af et og andet dybt langt suk.

Da hun saa endelig kom tilsengs, vilde hun absolut have Sancho op i sengen til sig. Efter mange overtalelser gjorde den store hund endelig et vældigt jump op i den lille seng. Men det saa saa farligt ud, at Maren Anne maatte vælte den ud igjen.

Men lige ved sengen skulde den ligge, saa Lille-Annikken kunde holde sin haand paa det store hoved.

Saaledes sovnedes Tyske-Annikken den første nat paa Blommedal.

[23] Da de den næste morgen sad ved frokostbordet, blev døren til den store forhal temmelig nølende aabnet paa klem, og ind af den lille aabning stak der et hoved med en altfor stor skindhue paa.

Hovedet sagde ikke et ord, bare lod øinene fare omkring.

«Er dette Blommedal», kom det tilslut.

«Javist», sagde bedstemor oppe ved bordenden, «luk døren og kom ind, hvad er du for en?»

Døren aabnede sig helt, og ind kom en temmelig stor smaapige med værkenskjole og meget velklædt, i haanden havde hun en blomstret vadsæk.

«Jeg skal hilse fra mor», sagde den staute figur borte ved døren.

«Men du alverdens rige, det er jo Annikken fra præstegaarden», raabte bedstemor.

«Ja», kom det uhyre dybt og alvorligt borte fra skindluen, «jeg er Annikken Præstgara».

Der blev en opstandelse. Frøken Duus og Maren Anne for op og talte i munden paa hinanden, og Sancho gjøede, som den var rasende under bordet.

Men bedstemor slog med kniven paa sit glas, saa det klingrede:

«Jeg vil ha ørenlyd, siger jeg; kom herhen, barn, hvorledes er du kommet her paa denne tid af dagen, vi ventede dig jo ikke før iaften?»

Annikken Præstgara gik med store, lange skridt hen til bedstemor. Der dannede sig en liden sølepyt paa gulvet for hvert af hendes ben.

«Jo, han Gamle-Elias, som skulde skydse mig til ^[24]baaden, havde ikke anden tid, for han maatte op i fjeldet og lede efter den gule hoppen, som gik sig bort sidste uge».

«Og saa har du spadseret herop helt fra byen», sagde bedstemor, «mutters alene med den tunge vadsæk».

«Aa, jeg sad nu paa et læs et lidet stykke».

«Men barn da, har du kjørt paa læs ogsaa», sagde bedstemor – «ja, vadsækken var vel frygtelig tung?»

«Aa, han var nu ikke saa farlig tung heller».

«Det er fem aar siden, du var her», sagde bedstemor, «det var meget, du kjender dig igjen».

«Aa, jeg har nu godt kjenderminde da», sagde hun voksent.

«Ja, hvor gammel er du?» spurgte bedstemor.

«Paa det fjortende aaret».

«Her ser du Maren Anne og lille tyske Annikken», sagde bedstemor.

«Jasaa», sagde Annikken Præstgara.

«Dere blir nok gode venner, tænker jeg», sagde bedstemor.

«Det spørs det».

«Hvorfor det?» spurgte bedstemor.

«De ser saa fine ud», sagde Annikken Præstgara.

«For noget tøv», sagde bedstemor strengt, «dere er jo kusiner, du kjender dem da igjen paa fotografierne, og Annikken er da et kjendt ansigt for dig ogsaa, Maren Anne», sluttede bedstemor.

[25] «Saadanne kjendte ansigter kan mangengang være kjedelige at se paa», sagde Annikken Præstgara.

Bedstemor og Maren Anne lo høit. «Jeg kjendte dig paa tante Magna med en gang jeg», sagde Maren Anne.

«Mor siger, at jeg ligner en budeie», sagde Annikken. ⁿ⁸

Det var ikke saa ueffent, bedstemor og Maren Anne maatte le igjen.

«Kom nu og faa dig mad, din lille stakkar», sagde bedstemor.

Der sad Annikken Præstgara med det lyse, tynde haar, og de store, kloge øine og saa opmærksomt rundt sig.

«Var du glad, da du skulde reise hid», sagde bedstemor.

«Nei», sagde Annikken, «jeg havde saa meget hjemme at gjøre».

«Hvad var det da?»

«Aa, det var grisen, som var syg, og ingen anden havde tid at passe ham end jeg».

«Hvad gjorde du med den da?» spurgte Maren Anne.

«Jeg gned ham med halmvisker», sagde Annikken alvorligt.

«Det var kjæk pige det», sagde bedstemor.

«Han var saa syg, at jeg maatte vaage over ham», vedblev Annikken.

«Vaagede du i grisehuset da?» raabte bedstemor.

[26] «Ja, iforgaars nat, han skulde ha medicin hver time».

«Men det kunde da pigerne gjøre, Annikken».

«Nei, de var saa trætte, for de arbeider hele dagen».

Bedstemor nikkede fornøiet: «Duus, hører De det, hun er ikke borte den».

Frøken Duus saa forbauset nysgjerrig og kanske lidt ræd ogsaa paa denne nye fremtoning af bedstemors barnebarn.

«Jeg er ligesom lidt søvnig», sagde Annikken Præstgara pludselig.

«Sov du ikke godt inat paa dampskibet kanske».

«Nei, jeg sad paa dækket i hele nat», sagde Annikken, «det var ingen, som bød mig nogen seng».

«Nu har jeg aldrig hørt magen», sagde bedstemor.

«Og natten før kjørte jeg med han Elias og natten forud igjen vaagede jeg over grisen».

«Men saa har du jo ikke sovet paa tre nætter da, menneskebarn», raabte bedstemor.

«Nei, jeg har nok ikke det», sagde Annikken Præstgara, «derfor skulde det rigtig være godt at sove nu».

Inden et kvarter var Annikken Præstgara i seng og sov sin samfulde tolv timer i et træk.

Men inde i Rosenværelset sad bedstemor i sin store stol og tænkte. Engang imellem smilte hun ved sig selv og slog sin store haand mod lænestolens arm.

«Hun er ikke værst, hun heller», nikkede hun, «vaage over grisen en hel nat, ikke sove ordentlig [27] paa tre nætter, naturligvis har hun sovet oppe paa dækket, den lille stakkaren – og saa spadsere opover her med den tunge vadsæk og endda

ikke gjøre væsen af det hele, det er kraft der. Vakker er hun ikke, men hjertelig og villig har hun, og det er gode ting at tage med det», nikkede bedstemor paany.

I løbet af dagen kom der to telegrammer om Ebbas ankomst. Først om hendes afreise fra Stockholm. Siden udpaa dagen, at hun var træt, skulde hvile over et sted og kom først frem den næste dag.

«Naa, der har vi nok prinsessen», tænkte bedstemor, «det er vist noget andet end stakkels Annikken Præstgara det».

Saa endelig var Ebba ogsaa arriveret. En slank, ung pige med et vakkert, lidt hovmodigt ansigt og flot antrukket i sort fløiels kjole.

«Snälla, rara mormor», sagde Ebba og kastede sig om halsen paa bedstemor, «hur har jag inte längtat efter att få lära känna mormor».

«Velkommen, kjære barn», sagde bedstemor og holdt hende ud fra sig i arms længde for rigtig at se paa hende – «du er jo voksen dame næsten».

«Ja, alla tage mig för en voksen dam», sagde Ebba, «och som en sådan känner jag mig ogsaa».

«Du gjør skam heller», sagde bedstemor, «har du fyldt fjorten aar?».

«Ak, det er en evighet sedan det», sagde Ebba, «jag skall säga mormor, att jag redan är tre månader öfver fjorton år».

«Ja, da er det jo rimeligt, at du føler dig som ^[28] voksen», sagde bedstemor tørt, «forresten faar du finde dig i at være barn her da, vennen min».

«Ak, käraste mormor vet inte, hur herligt jag tycker det är, att ett helt år få stanna hos mormor».

«Her ser du kusinerne», sagde bedstemor, «det er Maren Anne, og det er tante Magnas Annikken, og det er Tyske-Annikken, som vi kalder hende».

Ebba omfavnede og kyssede dem alle tre til stor forbauselse for Annikken Præstgara, som trak sig hastig tilbage og stirrede med svære øine.

«Jeg like dig, for du er pen», sagde Lille-Annikken.

«Hvad det är roligt att lära känna sine kusiner», sagde Ebba, «rent förtjusande är det».

Maren Anne kastede et alvorligt blik paa bedstemor, som smaalo ved sig selv.

«Ja, sandelig er det ikke fire forskjellige slags pigebarn», sagde bedstemor siden i enrum til frøken Duus, «hvem liker De bedst, Duus, saadan efter det første indtryk?»

Frøken Duus grundede længe og stirrede op i himmelens skyer, men erklærede tilslut, at hun vidste det ikke.

«Nei, det har De skam ret i», sagde bedstemor, «for det er nogen pragteksemplarer allesammen – rene pragteksemplarer – Duus».

Bedstemors tanke fra først af havde været, at alle kusinerne skulde have sine værelser ovenpaa. Men ved nærmere eftertanke havde hun bestemt sig om igjen. Hun kunde jo ikke da, paa grund af sit [29] daarlige ben have det stadige tilsyn med dem. Og ikke heller glæden ved stadig at have dem om sig.

Nei, de, skulde have de to stuer lige ved siden af hendes eget soveværelse. Hun fik da bare en stor salon foruden Rosenværelset.

«Men det gjorde ingen ting», sagde bedstemor, «mine selskabsdage er forbi, der maa være en tid mellem selskabeligheden og graven», mente bedstemor.

Maren Anne og Tyske-Annikken skulde dele det ene værelse, Ebba og Annikken Præstgara det andet.

«Det är ej alls lifvadt, att vi skola ha vårt rum alldeles bredvid mormors», sagde Ebba, da Annikken og hun ryddede op paa sit værelse.

«Hvorfor det?» spurgte Annikken Præstgara forbauset.

«Att inte få ha en enda stund för sig sjelfva», sagde Ebba.

«Hvad er det, du vil gjøre for dig selv da», spurgte Annikken.

«Å, jag kan få lust till att röka en cigarett eller läsa en roman, jag har saa vådligt stiliga med mig om kärlek, må du tro».

«Røger du da?» sagde Annikken Præstgara med sine store øine vidaabne.¹⁹

«Visst gör jag det, det smakar ju fortjusande på maten, har du aldrig seet fruntimmer röka?»

«Ingen andre kvindfolk end Svenske-Kajsa», sagde Annikken, «men hun er jo fra Sverige hun ogsaa, ligesom du, – du ligner hende svært i snakken».

«Svenske Kajsa – hvem är det?» spurgte Ebba.

[30] «Aa, hun var budeie hjemme paa præstegaarden en tid, men saa drak hun saa fælt –».

«Och jag skulle likna henne», sagde Ebba og stak den varme krøltang op i sit guldblonde haar.

«Ja, svært – undertiden», sagde Annikken Præstgara alvorligt.

«Ved du hvad du mest är lik», sagde Ebba, «jo du är aldeles en bild af en björnunge».

Annikken Præstgara svarede ikke et ord, bare stirrede med store øine, men inde fra det andet værelse gennem den halvlukkede dør kom Maren Annes stemme:

«Har du havt noget med bjørnunger at gjøre du da, Ebba?»

«Å, jag har sett mere än nog af dem i menagerierne», sagde Ebba overlegent.

«Efter dine udtalelser troede jeg, de hørte til din nærmeste omgangskreds», kom det inde fra den halvlukkede dør.

«Jag tror, hon försöker vara spetsig», sagde Ebba og krøllede sig omhyggeligt videre, «men den gubben går inte, kusin Maren Anne, men hur i all verden har du fatt det ryslige namnet fra?»

«Efter min farmor», sagde Maren Anne kort.

«Hade jag hedt Maren Anne, hade jag gåt hen och skjutit mig», sagde Ebba.

«Det er godt, du faar leve med dit romantiske navn da», sagde Maren Anne og lukkede døren med et smeld.

[31] «Tycker du om henne», hviskede Ebba og gjorde en grimase til Annikken.

«Nei, nu var du bra lig Svenske-Kajsa», sagde Annikken troskyldigt.

«Prata inte sådan smörja längre», sagde Ebba, «nei, titta heller hit, har du någengång sett ett så vackert toilettetui för?»

Nei, det havde Annikken Præstgara aldrig gjort før.ⁿ¹⁰ Hun var i en beundring over alle Ebbas nydelige ting.

«Min papa har gifvit mig *det* – och min papa har gifvit mig *det*», hedte det ved alle mulige ting, «hvad har *din* papa gifvet dig till resan?» spurgte Ebba.

«Ingen ting», sagde Annikken, «jo det er sandt», hun blev lidt rød, fordi hun havde glemte det, «jeg fik jo reisepege –»

«Ha, ha», lo Ebba, «tycker du det er en present, respengar skulle du jo haft ändå».

«Ja, det var mange penge det», sagde Annikkenⁿ¹¹ Præstgara.

«Ja, det är sandt, jag kommer ihåg, att föräldrorna har sagt, att ni äro fattiga, ty ni kunna inte hushålla», sagde Ebba vigtigt.

Et øieblik saa Annikken Præstgara stivt paa kusine Ebba, saa hævede hun sin høire haand og gav hende et ordentligt knubs i hovedet midt oppe i det guldblondede krøllede haar.

«Är du tokig», sagde Ebba og retirerede baglængs med den varme krøltang foran sig til vaaben.

[32] «Ja, naar du er saa ækkel saa», sagde Annikken med flammende øine.

«Så oförskamd du är, din oupfostrade unge», raabte Ebba dirrende af harme.

Annikken Præstgara var i dette øieblik mærkelig lig bedstemor paa Blommedal, hun ligesom voksede.

«Skal vi slaas», sagde hun og gik paa med store skridt.

«Hon är blifven splitter galen», raabte Ebba, rev op døren til salonen, styrtede gjennem den og ind i Rosenværelset, hvor bedstemor sad. Den varme krøltang holdt hun endnu i haanden.

«Hvad ialverden staar paa», raabte bedstemor, da Ebba kom styrtende og kastede sig ned foran hende i lænestolen, mens Annikken kom travende efter som en ung elefant.ⁿ¹²

«Hon vill slåss», raabte Ebba, «hjälp mig, mormor».

«Men barn da», raabte bedstemor.

«Ja, jeg vil slaas», sagde Annikken Præstgara, «jeg vil rundjule hende, det vil jeg».

«Men Annikken da, hvorledes er det, du udtrykker dig», sagde bedstemor.

«Jo, jo, jeg vil», og nu hulkede Annikken, «for hun snakker stygt om far og mor og jeg vil slaa hende ihjel – uh hu –».

»Hvorledes hænger dette sammen?» sagde bedstemor strengt, «forklar eder begge to».

«Hon är tokig», sagde Ebba.

«Uh, hu, hu, hun siger», sagde Annikken.

[33] «En af gangen skal tale», sagde bedstemor, «du Ebba først som den ældste».

«Hon blev aldeles ifrån sig, endast för att jag sade», Ebba stammede lidt forlegent, «att hennes föräldrar hade liten rad».

«Hun sagde vi var fattige, fordi far ikke kunde stelle med penge», begyndte Annikken.

«Ti stille, Annikken», sagde bedstemor, «hvorfor sagde du saa det, Ebba!»

Ebba blev lidt bryd. «Emedan jag hade hört det, och så hade hon jo inga vackra saker. Hon slog mig så vådligt i hufvudet, aldeles här, så jag fått sådan forfärlig hufvudvark så».

«Nu kan du tale Annikken», sagde bedstemor.

«Hun sagde, at far og mor var fattige», kom det med lynende øine, «og jeg taaler ikke, at hun siger noget leit om far og mor – for det er ikke sandt?»

«Du ved, Annikken, at det er ingen skam at være fattig», sagde bedstemor.

«Nei, det ved jeg nok, men det er ikke sandt, at vi er fattige, for vi har hele staburet fuldt af mad, og far kan netop godt stelle med penge, for han hjælper alle fattige – hun kaldte mig en bjørnunge ogsaa, og det maa hun gjerne gjøre, men jeg taaler ikke, at hun siger noget om far og mor», og nu græd Annikken igjen – «for de er saa snilde», hulkede hun ned mod bedstemors skulder.

«Dere har begge feil her», sagde bedstemor afgjørende, [34] «men Ebba mest, for hun har været onskabsfuld, du skulde skamme dig, det skulde du, Ebba, for at sige saadant, som du vidste vilde saare Annikken – men du har ladt dit heftige sind løbe af med dig, Annikken, og det er en stor feil, ved du, men vakkert og ret er det, at du holder fars og mors ære høit, barnet mit».

Ebba stod med nedslagne øine og trodsig underlæbe, i øieblikkets hede glemte hun at gjemme krøltangen for bedstemors skarpe blik.

«Hvad er det, du har der?» spurgte bedstemor og tog krøltangen fra hende, «hvad er det for et afskyeligt instrument? Varm er den ogsaa, den slags faar du lægge af, mens du er hos bedstemor, denne beholder jeg for eftertiden».

Og bedstemor lagde krøltangen roligt ned ved siden af sin nøstekop og brillehus.

«Og det vil jeg sige dig, Ebba, at noget slags siperi og dør-knur vil jeg ikke vide af, fordi du ikke faar lov til den slags krøllestads, mens du er paa Blommedal».

Bedstemor kaldte¹¹³ det altid dør-knur, naar nogen mukkede og knurrede og slog døren haardt i.

«Og nu kan dere gaa med dere begge to, og fred vil jeg have paa Blommedal», sagde bedstemor.

Annikken og Ebba gik atter igang med at rydde op sine sager.

«Uh», sagde Ebba pludselig og stampede i gulvet med en fin, spids sko, «jag vill ej vara på detta afskyvärda stelle, hvor man ej ens får locka sig, jag [35] skall skrifva hem och bedja dem taga mig härifrån – fortviflad är jag».

Og Ebba græd og snøftede og begyndte paa violduftende papir et klagebrev hjem, som imidlertid om et par dage blev glemt og aldrig afsendt.

Den første tid paa Blommedal

[36] Bedstemoder sad inde i Rosenværelset i store funderinger.

Hvad skulde hun gjøre? Sende dem paa skole, eller tage en guvernante i huset? Det var meget, der talte for begge dele. Egentlig havde det været hendes hensigt at faa en lærerinde paa Blommedal dette aar, men da hun lærte sine datterdøtre bedre at kjende, saa –

«Nei,» sagde hun tilslut ganske høit, «de skal paa skole hele kodiljen.»

Den storsnude Ebba vilde ha merkelig godt af at blive slebet i omgangen med andre barn og Annikken Præstgara ogsaa paa sin maade. Lille fugleungen fra Tyskland lærer saa kanske norsk mere grundig, tænkte bedstemor, og Maren Anne – ja, Maren Anne faar passe paa dem allesammen.

Bedstemor var aldrig længe fra beslutning til handling. Et brev med bedstemors store bogstaver blev øieblikkeligⁿ¹⁴ afsendt til skolebestyreren. Om [37] eftermiddagen indfandt han sig efter bedstemors udtrykkelige ønske, der næsten grændsede til en ordre, paa Blommedal, hvor bedstemor sad som en kommanderende general i sin lænestol, og lagde ud for ham om undervisning og skoler og børns behandling i det hele.

Skolebestyreren bukkede og bukkede. En gang imellem forsøgte han en liden indvending, men bedstemor tog straks overtonen:

«Vis, vas, hr. skolebestyrer – har jeg ikke havt fire pigebørn selv, der er blit bra mennesker i verden, – saa jeg skulde da forstaa mig paa den ting».

Bedstemor var meget fornøiet baade med visitten og skolebestyreren.

«En beskeden pen mand», sagde bedstemor.

«Han havde næsten ikke faat sagt et eneste ord. Resultatet var imidlertid, at de fire kusiner var indmeldt paa byens middelskole og skulde begynde paa mandag.

Nu stod det alene igjen at meddele Sjøgren, at han hver dag vinteren udover havde at kjøre de fire pigebørn til og fra skolen. Det var to ture hver dag for Sjøgren, som i de sidste aar ikke havde gjort andet end rake gaardspladsen, passe de fede heste og forresten ligge paa sin seng og røge snadde.

Bedstemor kaldte ham ind. Sjøgren kom straks, stod paa matten ved døren med sit mest ugjennemtrængelige ansigt og et skjerf tullet mangfoldige gange om halsen.

«Sjøgren», sagde bedstemor høitideligt, «du ved [\[38\]](#) vel, at mine datterdøtre skal være paa Blommedal i vinter».

Jo, Sjøgren havde nok hørt noget om det.

«Og de skal gaa paa skole i byen», vedblev bedstemor og fæstede et alvorligt blik paa Sjøgren borte paa matten.

Hendes blik sagde tydeligere end ord: Jeg kjenner dig nok, Sjøgren, far, du er en vriompeis, men kom ikke her –.

«Det var rimeligt det», mente Sjøgren.

«Naturligvis maa de saa kjøre, Sjøgren», vedblev bedstemor.

«En gang om dagen?» spurgte Sjøgren.

«Nei, hentes og kjøres paa skole, to gange om dagen».

«Det blir svært for hestane det –». [u15](#)

«Puh – hestene har bare godt af at røre paa sig».

«Ja, saa har naa inte frua akedoning, som passer til den slags kjøring heller».

«Vis vas, Sjøgren, har jeg ikke vogne, siger du? Du tar charabancen».

«Ja, men den er klein i hjula».

«Ja, saa sender du den til smeden paa flyende rappet».

«Ja, saa er jeg nu selv klein af helse da til slig evindelig kjøring –»

«Vis vas, du ser ud som et fjeld –»

«Det er bedst frua faar sig en anden kusk da –»

«Nu har vi delt ondt og godt paa Blommedal i [39] otteogfirti aar, Sjøgren, og nu synes jeg nok, vi faar holde ud tilslut –».

«Ja, de veit det – men slig evindeligt kjøring –»

«Puh», sagde bedstemor, «saa tar du charabancen og Mikal, den opstanige Mikalia (det var hoppen) vil jeg ikke se for mine øine mer –»

Sjøgren dreiede paa huen og mukkede fremdeles derborte paa matten.

«Nu ved du min villie, Sjøgren», sagde bedstemor med gravrøst. Sjøgren kjendte sin gamle frue saa godt, at naar den overordentlig dybe tone kom, saa hjalp ingen indvendinger længer – og audiensen var forbi.

Han vendte sig derfor langsomt om og gik ligesaa langsomt ud af døren.

Paa mandag klokken halv ni om formiddagen stod altsaa Sjøgren foran indgangsdøren paa Blommedal med Mikal, charabancen og sit sureste ansigt.

Bedstemor og frøken Duus stod i spisestuvinduet for at se paa den første afreise til skolen.

Sjøgren gjorde end ikke den mindste antydning til at hjælpe smaapigerne op i vognen.

Den tykke Annikken havde saamænd bare godt af at røre paa benene sine, tænkte Sjøgren, og ho Maren Anne ser ud til at ha ben at gaa paa, hun ogsaa, de udlændiske kunde gjerne røre pibestilkerne sine, de ogsaa, saa en gammel stakker med værk i kroppen kunde faa være i ro, som ret og billighed var –.

[40] Det gik som sædvanlig i rasende fart ud af indkjørselen med charabancen og det hele.

Og som sædvanlig sagde bedstemor: «Han trænger en præken om dør-knur, Sjøgren – og den skal han faa – Duus».

De fire kusiner paa Blommedals ankomst opvakte den dybeste interesse paa skolen! De var tilfældigvis kommet ind i niende klasse og de store smaapiger derinde viede dem sin mest udelte opmærksomhed.

Maren Anne stirrede rundt sig med et udfordrende blik, som hun vilde sige: «Kom an – allesammen!» Men Annikken Præstgara saa gruelig generet ud med altfor korte vanter paa de store, røde hænder.

Ebba var elegant og smilende og dreiede hovedet paa alle kanter, og Lille-Annikken stirrede rundt sig med sine fløielsbløde øine og forstod ikke et muk af, hvad der blev sagt.

«Den lille er nydelig», hviskede smaapigerne paa skolen sig imellem, «akkurat som et maleri. Men den store ser fælt vond ud, og den ved siden ser da ud som en rigtig bondetuppe – men du verden, hvor fin den i den blaa dragt med de hvide knapper er –»

Skolebestyreren var kommet og de blev ført ind paa lærerværelset for at prøves. Her viste det sig mærkelig nok, at Ebba og Annikken Præstgara passede i samme klasse. Maren Anne kom i en klasse over, og Lille-Annikken i en lavere.

[41] «Det er jo komplet umulig, at vi er lige flinke», sagde Ebba til Annikken. [n16](#)

«Nei, det er rart», sagde Annikken, «jeg troede, du var kommet længer end jeg».

«Naturligvis er jeg det ogsaa», sagde Ebba og satte hagen frem.

De to kusiner fik plads ved siden af hinanden.

«Allesammen ser forfærdelig tarvelige ud», hviskede Ebba til Annikken.

«Nei, jeg synes netop, de er saa fine jeg».

Dette forhindrede dog ikke Ebba fra i første frikvarter at blive umaadelig god veninde med fire stykker paa en gang, der stredes om at holde hende under armen ude paa gaardspladsen.

Annikken Præstgara var det derimod ingen, der brydte sig noget videre om, hun stod strak som en støtte op til en væg og saa paa de andre.

Lille Annikken havde ogsaa i frikvarteret faat en hel del veninder. Hun saa baade lidt bryd og lidt straalende ud ved, at de trængte sig om hende og vilde have hende til at tale tysk.

Men Maren Anne talte pent og forstandigt med en af lærerinderne og indlod sig ikke med nogen af smaapigerne.

«Hun er vist kry, fordi hun er fra Blommedal, hun», sagde de om hende.

Sjøgren var paa pletten klokken to, og halve [42] skolen stod rundt charabancen og raabte farvel, da de reiste.

Allesammen var fornøiet, men Ebba var straalende.

«Det var jo en storartet skole, de var yndige og storartede allesammen», begyndte hun.

«Du sagde jo, at de var saa tarvelige», sagde Annikken.

«Det sagde jeg aldeles ikke», sagde Ebba, «jeg sagde, at hvis man ikke vidste bedre, skulde man tro, at de var tarvelige».

Annikken blev stum af forbauselse: «Det sagde du slet ikke«, kom det tilslut.

«Jo, det gjorde jeg rigtignok altsaa».

«Det gjorde du slet ikke mor –».

«Er dere gale», sagde Maren Anne.

«Ja, naar hun lyver saa», sagde Annikken Præstgara.

Ebba gjepede og rakte tungen ud bag Maren Annes ryg.

Bedstemor havde stor prinsessepudding ianledning dagen, og de fire kusiner havde en upaaklagelig appetit.

Bedstemor sad med foldede hænder og saa paa dem spise.

«Duus, kan der tænkes noget saa morsomt som at se ungdommen spise», sagde bedstemor.

Frøken Duus svarede forsigtigt, at hun troede nok, hun havde seet det, der var morsommere.

«Nei», sagde bedstemor afgjørende «naar de [43] spiser, er de friske og raske, og kan der tænkes noget vakrere i livet end en stærk, sund ungdom».

Bedstemor var i et straalende humør, og humpede muntert ud og ind med sin daarlige hofte og bestemte, i hvilket værelse enhver af smaapigerne skulde sidde for at drive sine studier i uforstyrret ro.

«Du sidder i Prinsekammeret».

«Du sidder i den røde salon».

«Du i den lille spisestue».

«Og du i kabinettet».

«Marsch ind med dere allesammen»

Annikken Præstgara sad i den røde salon, trak sine tynde, lyse haartjavser frem over de æblerøde kinder og skulde ligesom læse.

Isch!

Her kan være bra nok paa Blommedal, tænkte Annikken Præstgara, hvis en bare fik lov til at gjøre, hvad en vilde – og Ebba er ikke det pluk gjild heller –.

Frygtelig meget god mad er her, tænkte Annikken Præstgara videre – for tænk hjemme har vi aldrig prinsessepudding uden bispen er der, og her har vi den til hverdags – men skolen er græsselig ækkel. For de er saa fine og saa flinke allesammen. Aldrig i verden kan jeg blive saa flink, om jeg end læste hovedet af mig.

Forresten kan det være det samme ogsaa, jeg vil ikke blive noget læsendes i verden.

Jeg vil helst stelle kuerne jeg.

Og Annikken hjemme fra præstegaarden sad i ^[44] bedstemors røde salon paa Blommedal og fortabte sig i tankerne om, hvorledes vel kuerne og grisen havde det deroppe i det lave mørke fjøs oppe i fjelddalen.

Om grisen var bra igjen, og om Dagros havde kalvet nu! Tænk om det var en kviekalv, saa skulde den faa leve!

Der kom en klump op i halsen paa Annikken Præstgara. Aa gid hun var hjemme – aa gid – aa gid!

Nei, Annikken holdt ikke ud at sidde der og læse grammatik. Hun maatte bort i stalden, det maatte hun. Kanske hun fik lov til at strigle Mikal, hvis hun bad Sjøgren rigtig pent. Ialfald skulde hun nok liste sig til at give den lidt havre.

Og Annikken Præstgara lod grammatik være grammatik og løb med lange skridt og ludende hoved, som hun pleiede, opover til stalden.

Lille Annikken opdagede hende i farten fra kabinettet, hvor hun skulde sidde, og løb efter.

«Jeg ikke like læse», sagde Lille-Annikken,¹¹⁷ «jeg blive saa træt i panden».

«Ja, det er jo det, jeg ogsaa blir», sagde Store- Annikken, «derfor vil jeg bort i stalden».

«Meget morsomt», sagde Lille-Annikken.

Og saa løb de.

– Kan det virkelig være meningen, at jeg skal opholde mig i dette høieste grad tarvelige værelse og terpe leksen den hele eftermiddag, tænkte Ebba, bedstemor kan ikke være nogen intelligent dame, der vil plage mig saaledes. Hun saa sig mismodig rundt ^[45] i det gammeldagse gæstekammer. Violet tapet, hestehaarsmøbler og forgyldt vaskevandsservice – det var Prinsekammeret.

Aldrig i mit liv har jeg seet et saa trist rum, tænkte Ebba, og ikke ser jeg andet end vaade syrenbusker udenfor vinduet, nei, jeg springer ned til Ellinor Vig, det gjør jeg paa flyende flekken.

Ellinor Vig var en to dage gammel veninde fra skolen. Hun var datter af amtmanden. Ebba havde straks opdaget, at hun ligesom var den fineste paa skolen og benaadede hende derfor med sin særlige gunst. Hun havde forresten meget krøllet pandehaar, tolv sølvringe om haandlede og tre lange brødre, der var ældre end hende.

De tre brødre var for Ebba ikke den mindste tiltrækning end Ellinor. Det var Hagbart, Arne og Vilhelm.

«For nogen yndige brødre du har», betroede Ebba Ellinor allerede efter det første møde i amtmandens portrum.

«Ale tre var begeistret over dig», betroede Ellinor tilbage, «især Arne».

«Han med det krøllede haar, ja, han er lige saa storartet som den unge grev Thott inde i Stockholm».

Ebba havde nemlig en hel del adelige bekendtskaber inde i Sverige, som hun skrev breve til. Der laa konvolutter og flød allevegne med komtesse den og den og grefve den og den udenpaa.

«Det er bare noget snobberi med de brevene», [46] sagde Maren Anne med sin alvorlige, krumme næse, «forⁿ¹⁸ de grevebrevene kommer aldrig afsted».

Nok af det, Ebba tog i en fart paa sig jakke og en fiks liden baret og tog paa sprang nedigjennem alléen til byen.

En af bedstemors veninder, gamle generalinde Thurmann med sin papegøienæse og snusdaase, var kommet til the til bedstemor, og hun vilde gjerne vise hende sine datterdøttre. Der gik bud ud, at de havde at indfinde sig i Rosenværelset øieblikkelig.

Men kun Maren Anne kom.

I al verdens rige, hvor var de andre?

Der blev ledt høit og lavt, og Anne stuepige fandt tilslut begge Annikkerne hos Sjøgren, hvor de laa udover bordet og saa paa, at han gjorde kortkunster med en skidden kortlek.

«Du store verdens rige sidder dere her, frua er saa vond, saa vond» – Anne stuepige var aldeles forfærdet.

Det gik i galop over gaarden med dem begge to og ind foran bedstemor og gamle generalinden.

«Dette er begge Annikkerne», sagde bedstemor presenterende, «maa jeg spørge, hvor frøknerne har opholdt sig?»

«Vi har været hos Sjøgren», sagde Annikken Præstgara freidig, «du kan tro bedstemor, at han kan nogen lure kortkunster».

«Har jeg hørt rigtig», sagde bedstemor, «har I været i drengestuen?»

[47] «Ja, meget længe», sagde Lille-Annikken med straalende øine.

«Naa, det maa jeg sige, mine datterdøttre vælger et smukt selskab, det har vi dog ikke været vant til her paa Blommedal –».

«Nei, ikke smukt selskab, bedstemor», sagde Lille-Annikken, «for lugter meget ondt hos Sjøgren».

«Pop, pop», sagde gamle generalinden (naar hun begyndte paa en sætning kom altid den rare lyd først – «pop pop – det er den nye tid –»).

«Jeg gir en god dag i den nye tid», sagde bedstemor paa Blommedal, «i drengestuen skal smaapigerne ikke – det er din skyld dette, Annikken Præstgara», sluttede hun strengt.

«Ja», sagde Annikken alvorligt.

«Hvorfor gik du derbort?»

«Det var saa ækkelt inde i den røde salon, og saa kom jeg til at tænke paa grisen hjemme – og saa længtes jeg saa –».

«Pop, pop», sagde generalinden, «længes efter en gris har jeg dog aldrig hørt nogen gjøre før –».

«Jeg længtes hjem», sagde Annikken Præstgara og saa uhyre alvorligt paa generalindens papegøienæse.

«Og saa?» sagde bedstemor.

«Saa vilde jeg bort og klappe hestene, og siden gik vi til Sjøgren –».

«Annikken –»ⁿ¹⁹ bedstemor var betydelig blidere i stemmen, «du vidste godt, at bedstemor ikke likte dette».

[48] «Nei, det tænkte jeg slet ikke paa», sagde Annikken.

«Ja, nu ved du det altsaa efter denne dag – hverkenⁿ²⁰ i stalden eller i drengestuen».

«Jeg ikke lyst heller», sagdeⁿ²¹ Lille-Annikken, «baade Sjøgren og stalden lugte meget ondt».

Men hvor var saa Ebba henne?

Jo, kokkepigen havde seet hende løbe alléen ned til byen.

Naa, saa naa! Bedstemor saa meget alvorlig ud.

«Pop, pop», sagde generalinden, «ja, er det ikke det alle mennesker har sagt, at du i din alder har tat dig vand over hovedet ved at ta fire slige ungdommer i huset».

«Aldeles ikke», sagde bedstemor, «er der nogen, der er ængstelig for, at jeg ikke skal klare de ærter, saa hils dem og sig, at det kan de spare sig».

«Pop, pop, det er da ikke noget at blive vond for», sagde generalinden.

Det var alt blit temmelig mørkt, og generalinden havde for længe siden taget afsked, da Ebba kom, blussende og varm.

«Har du ventet, søde bedstemor?»

«Hvor har du været?»

«I byen – en liden tur med Ellinor Vig».

«Jasaa – med andre ord løbet gade op og gade ned».

«Nei, vi har spadseret».

«Og saa denne lange vei hjem i mørke og alene?»

«Jeg har ikke gaaet alene, kan du vide».

[49] «Hvem fulgte dig da?»

«En bror af Ellinor». [n22](#)

«Hvor stor er han?»

«Ak – han er kadet – forfærdelig kjæk».

«Jeg frabeder mig den slags ture i mørke mer», sagde bedstemor.

«Ja, søde bedstemor». Men da Ebba vendte ryggen til, satte hun tungen ud og sjæpede.

Naa, dette ser hyggeligt ud, tænkte bedstemor, den ene sidder i drengestuen og spiller kort med kusken, og den anden løber gadelangs i mørke med kadetter.

– «Duus», sagde bedstemor, «Maren Anne er perlen af dem allesammen».

«Ja, kanske det», sagde Duus.

«Hvad tror De, der blir af hende i verden, Duus?»

Nei, det vidste frøken Duus ikke.

«Ja, det er et mageløst pigebarn», sagde bedstemor, «ligner mig gjør hun nu».

Annikken Præstgara og Ebba laa vaagen i sine senge og snakkede.

«Isch», sagde Ebba, «er det meningen, at vi skal være i fængsel her?»

Annikken mumlede noget ned i sin hovedpude.

«Bedstemor var rasende, fordi jeg havde spadseret til byen, maa du tro», sagde Ebba.

«Hun var vond paa mig ogsaa», mumlede Annikken igjen.

[50] «Du store kinesiske – hvor det glæder mig», raabte Ebba – «var du ogsaa i byen».

«Nei, jeg var i stalden».

«Og det blev hun vred for».

«Nei, siden var jeg hos Sjøgren, han gjorde kortkunster».

«Nei, du er brilliant – i drengestuen – er du gal – det undrer mig aldeles ikke, at bedstemor blev vond for det».

Dyb taushed fra Annikkens seng.

«Du kan da vide, at en ung dame ikke kan gaa i drengestuen».

«Jeg er ikke nogen ung dame».

«Hvad er du da?»

Dyb taushed. En lang pause.

«Du, Annikken, kjender du nogen unge herrer?»

«Nei».

«Ikke en eneste?»

«Hvem er det, du kalder unge herrer da?»

«Aa, kadetter f. eks».

«Nei – isch».

«De er storartede –».

Atter den ugjennemtrængeligste taushed fra den anden seng.

«Jeg vil gifte mig med en kadet», vedblev Ebba ud i mørket.

Intet svar.

«Hvem vil du gifte dig med, Annikken?»

«For noget sludder –».

«Elsker du ingen da, Annikken?»

[51] «Isch».

Og saa en lang pause.

«Jeg vil reise hjem til jul, ellers dør jeg af længsel», sagde Ebba.

«Ja, det vil jeg ogsaa», sagde Annikken Præstgara.

Og med denne beslutning sovnedede begge de to kusiner.

Cigaretter og styrtbad

[52] Det var ikke hængaaet lang tid, efterat de fire ungdommelige indvaanere var indkvarteret paa Blommedal, da bestemor en aften laa i sin store mahogniseng og læste en aftenbetragtning.

Med en gang kjendte bedstemor en besynderlig lugt. Var det røg? Det var da ikke ildløs?

Bedstemor snusede og snusede med sin krumme næse. Jovist noget var det. «Du store alverden», sagde bedstemor tilslut ganske høit, «det er jo den skindbarlige tobak!»

Tobak her paa Blommedal! Hvor det ikke har været noget af den slags de sidste ti aar!

Bedstemor blev mere og mere forbauset. Hvor ialverden kunde dog den tobaklugt komme fra!

Det kunde da ikke være indbrudstykke, der gav sig til at røge cigarer inde i kabinettet eller Rosenværelset!

Det maatte ialfald undersøges. Bedstemor iførte sig tøfler og slobrok og tog sin stok i haanden.

[53] Dø i synden skulde de da ikke, hvem det saa var.

Bedstemor aabnede raskt døren til kabinettet. Maanen kastede en enslig straale henover det mørke værelse, der var koldt og mørkt, og ikke den fjerneste lugt tobak.

«Dette blir mere og mere uforstaaeligt», mumlede bedstemor, «herinde i mit eget soveværelse er der nu en umiskjendelig cigarlugt».

Bedstemor sjokkede videre rundt i sit værelse. Hver gang hun nærmede sig døren til smaapigernes værelse blev tobakslugten end mere mærkbar.

Stakkars smaa fugleunger, tænkte bedstemor, bare de ikke ogsaa blir rædde for denne afskyelige lugt, – jeg faar kanske gaa derind for at berolige dem.

Dermed aabnede bedstemor døren.

Ingen kan i dette øieblik beskrive bedstemors forbauselse. Fra først af havde hun blot stukket sit gamle hoved med blondenatkappen indigjennem døren, for ikke at skræmme fugleungerne for meget, men øieblikket efter stod hun i den aabne dør i al sin vælde.

Lampen var ikke slukket – bedstemor havde den sidste halve time ikke hørt en lyd derindefra, saa hun troede de forlængst laa i søvnens arme – oppe paa hovedgjærdet af sin seng sad Ebba i sin natkjole i en flot stilling med benene overkors og røgte med hovedet tilbagelænet mod væggen og med overordentlig velbehag en cigaret!

I samme seng, men nede ved fodenden sad Lille-Annikken [54] i samme kostume og røg ligeledes meget ivrig.

Annikken Præstgara laa i sin seng med haanden under kind og stirrede med store øine paa de to røgende damer i sengen. Maren Anne var ikke at se.

I et nu lod Ebba sig glide ned i sin seng, mens cigarretten forsvandt med lynets hurtighed. Lille-Annikken opdagede ikke bedstemor med en gang, men dampede lystigt videre.

«Hvad – hvad gaar her for sig?»

Intet svar fra de tre unge damer. Lille-Annikken stupte formelig kolbøtte for at komme hurtigt ud af Ebbas seng og ind i sit eget værelse.

«Lille-Annikken – du bliver her» – kommanderede bedstemor – «bedrager mine gamle øine mig, eller skal jeg virkelig opleve at se mine datterdøttre røge tobak – og det midt paa natten».

Den dybeste, mest skyldbevidste taushed.

«Svar, siger jeg», og nu var bedstemor vred, «hvem er ophavsmanden til dette, hvorledes kan I falde paa noget saadant!»

«Det er saa morsomt, bedstemor», sagde Lille-Annikken indsmigrende.

«Hid med det kram», sagde bedstemor og kom hen til Ebbas seng.

Ebba rakte med et forfærdet blik bedstemor en liden pakke cigaretter.

«Du har nok mere», sagde bedstemor, «frem med det altsammen».

[55] «Jeg har ikke mere her», sagde Ebba i en ynkelig tone.

«Hvor da?»¹²³

«I min kuffert?»

«Staa op og tag dem øieblikkelig».

Ebba sjokkede lydig op paa bare ben, bort i sin kuffert og rakte bedstemor en hel liden pakke.

«Ih du forbarmende«, raabte bedstemor, «er alt dette tobak?»

«Blot cigaretter, bedstemor», sagde Ebba i en undskyldende tone.

«Røger du pipe ogsaa», sagde bedstemor, «hid med den».

«Hvor kan bedstemor tænke det», sagde Ebba indigneret.

«Har du været med paa dette, Annikken Præstgara?» sagde bedstemor.

«Nei».

«End Maren Anne?»

«Hun sover», sagde Annikken Præstgara.

Bedstemor vendte sig i al sin majestæt mod de to hvide natkjoler, der stod sønderknuste foran hende.

«Dette er mig en vederstyggelighed, saa meget I ved det», sagde bedstemor med sin dybeste stemme, «gaa iseng øieblikkelig, jeg slukker lampen».

«Bedstemor er rasende urimelig», hviskede Ebba ud i mørket, da døren vel var lukket efter hende.

«Nei», sagde Annikken Præstgara.

«Det synes altsaa jeg», sagde Ebba.

Bedstemor var meget alvorlig og taus den næste ^[56]formiddag, Ebba og Lille-Annikken smøg sig skyldbevidste omkring begge to.

Saa kom middagsstunden. Bedstemor sov i sin store stol, frøken Duus sov, Sjøgren snorkede, saa det hørtes lange veie, Maren Anne sad med næsen i en bog og Ebba slugte en roman inde paa sin seng.

Men begge Annikkerne tog sig en tur i parken. Paa denne tid af dagen blev det gjerne disse to for stille inde i det store, gamle hus. De maatte ud og ha luft. Opoover Blommedalsjordene og nedigjennem parken var det gjerne, de holdt til.

Store-Annikken fortalte om nisser og underjordiske oppe i fjeldene hjemme, og Lille-Annikken lyttede med en umaadelig interesse.

«Men er det sandelig sandt, at det er mennesker nede i jorden?» spurgte Lille-Annikken.

«Ja, Gamle-Elias siger det», sagde Annikken Præstgara.

«I Tyskland er der ingen mennesker under jorden ialfald», sagde den anden.

«Nei, hvad skulde de gjøre dernede i det flade, kjedelige land», sagde Annikken Præstgara overlegent, «de vil ha skog og vilde fjeldet de, ellers trives de ikke».

«Det er bare eventyr», sagde Lille-Annikken.

«Sig ikke det du», sagde Annikken Præstgara.

De var kommet længst ned i parken, der hvor det lille badehus laa inde mellem træerne. Døren var ikke stængt, saa de maatte naturligvis se sig om derinde.

^[57]Først et lidet rum med bænk og bord og speil.

Frygtelig hyggeligt, syntes begge Annikkerne. Det næste rum var aldeles tomt, bare med en lang snor, der hang ned fra taget.

Lille-Annikken trak naturligvis i snoren, og den deiligste styrt fossede ned.

«Aa, saa gjildt», raabte Annikken Præstgara, «kom saa tager vi et styrtebad».

«Det er koldt», sagde Lille-Annikken.

«Pyt koldt – naar det regner ude – skynd dig og klæd dig af».

I en-to-tre stod Annikken Præstgara under styrten, og Lille-Annikken kom hutrende og frysende efter.

Store-Annikken trak i snoren.

Hush – hvor det iskolde vand fossede, sprutede og dansede ned over dem.

Lille-Annikken skreg i vilden sky, og Annikken Præstgara gav ogsaa nogen underlige grynt fra sig, men hun holdt alligevel med kjæmpekræfter fast paa Lille-Annikken.

«Du skal værsgod staa – hu, hu – til alt vandet er rendt ud – huhuhu – ellers gaar jo alt v – a – ndet tilspilde», hutrede Store-Annikken.

Huttetu, hvor de frøs, tænderne klaprede i munden paa dem begge to.

Lille-Annikken skjalv, saa hun ikke kunde faa klæderne paa sig, hun var ganske blaa i ansigtet og begyndte at græde.

«Skynd dig nu», kommanderede Annikken Præstgara, [58] «jeg har aldrig seet magen, kan du ikke skynde dig».

Hun maatte hjælpe Lille-Annikken med hvert eneste klædningsstykke. Men i en fart gik det og opover parken trak hun Lille-Annikken drivvaad i haaret og under ustanselig graad.

«Men hvad staar paa?» Frøken Duus kom forfærdet styrtende ud fra sin middagssøvn.

«Aa, ingen ting», sagde Annikken Præstgara med hakkende tænder, «vi har bare badet».

«Badet!» Frøken Duus kunde ikke faa et ord mere over sine læber.

«Aa, jeg fryser saa skrækkelig meget», jamrede Lille-Annikken.

Der var bedstemor i døren: «Hvad er der paafærde?»

«De har badet», sagde frøken Duus.

Et øieblik saa bedstemor temmelig bestyrtet ud, saa raabte hun med kommandostemme: «Varme flasker, varme tæpper, æggepunsch, Duus!»

«Kjære, det gjør da ingenting, om de har badet», sagde Maren Anne paa sin skraasikre maade.

«Gjør det ingen ting, siger du – de kan blive dødssyge begge to».

«Langtifra», sagde Maren Anne, «jeg har en onkel, som hugger hul i isen og hopper ud i».

«Galmandsstreger», sagde bedstemor, «her er vi heldigvis alle normale, Maren Anne».

«Langtifra galmandsstreger», sagde Maren Anne, [59] «netop en ypperlig maade at hærde sig paa, – jeg har tænkt at begynde paa det, jeg ogsaa».

Denne gang værdigede bedstemor mærkelig nok Maren Anne ikke et svar. Hele huset stod paa ende, de to badende kom øieblikkelig i seng og fik skoldende varmt drikke.

Bedstemor sad ved deres seng, men ikke et bebreidende ord kom over hendes læber, før de var kommet i sved.

Men da Annikken Præstgara laa der ildrød, med svedperler paa sin brede næse, kunde bedstemor ikke holde sig længere.

«Annikken Præstgara, har du mistet din forstand?» sagde bedstemor.

Intet svar.

«Om du vilde udsætte dig selv for en saa kolossal uforsigtighed, som at tage styrtebad tredivte oktober, hvorledes kunde du saa tage det uskyldige barn med??»

«Det var ikke saa svært koldt», sagde Annikken.

«Det var bare heller! Tænke sig til, om dere begge to lægger dere til at dø af dette, det vilde være hyggeligt for gamle bedstemor».

«Vi dør ikke af saa lidet –».

«Annikken Præstgara, hvis du lever over dette, skal du have ris, saa gammel du er», sagde bedstemor.

Intet svar fra det svedperlende ansigt i sengen.

Hele eftermiddagen sad bedstemor hos de to badende, og forlod dem ikke, før de begge sov trygt.

Var det uro, bedstemor vilde have, saa skal det [60] være sikkert, at hun har faaet det, tænkte frøken Duus. Men det turde frøken Duus ikke sige høit.

Den næste dag havde Lille-Annikken en voldsom snue, men Annikken Præstgara feilede ikke det mindste.

Annikken Præstgara blev kaldt ind til bedstemor: «Jeg vil lade naade gaa for ret», sagde bedstemor, «og ikke straffe dig denne gang. Du angrer vel, hvad du har gjort, Annikken Præstgara?»

Annikken tænkte sig om. «Ja», sagde hun tilslut alvorligt. Hun havde tydeligvis ikke havt tanke om nogensomhelst anger til dette øieblik.

«Det var bra», sagde bedstemor, «og saa husker du denne advarsel for eftertiden».

«Ja», [n24](#) sagde Annikken Præstgara med sin dybeste røst.

Men paa badehuset kom der efter den dag en forsvarlig hængelaas.

Annikken Præstgara er knagende kjæk

[61] Det blev lidt efter lidt til det, at det blev stor moro over hele klassen, naar Annikken Præstgara¹²⁵ skulde høres i lekserne. Bare fordi hun var saa bent frem og ærlig. Var det noget, hun ikke vidste, var det ikke tale om, at hun kunde smette undaf og snakke det bort i noget andet, som Ebba og Ellinor var saadanne mestere i.

«Eg veit ikje det», sagde Annikken Præstgara i det dybeste alvor.

Da morede de sig, saa de laa nedover pultene i en eneste latter. Annikken blev flammende rød i ansigtet lige op i haaret, og saa med et underligt saart blik bortover dem allesammen.

«Hun er vist forfærdelig dum», sagde Ellinor Vig, «jeg undres rigtig paa, hvad hun kan i verden jeg?»

[62] «Ingenting naturligvis», sagde Ebba, «vil du tro, hun har ikke gaat paa danseskole engang».

«Er du gal – kan det være muligt?» sagde Ellinor Vig.

«Ja, det er rent ud generende, at hun er min kusine», sagde Ebba.

Netop denne dag var det, at Mikals sko havde løsnet, da de kjørte paa skolen om morgenen. Det var holkeføre og issvul langs veiene, Sjøgren syntes, det var formeget bryderi at reise til smeden med Mikal samme formiddag og bestemte sig derfor til at tage Mikalia, naar han reiste ned for at hente dem fra skolen.

«Hoppa har godt af at røre benene sine ho ogsaa», tænkte Sjøgren, «og frua kjender ikke forskjel paa dem, hvilket som er».

Det var derfor Mikalia med charabancen, der den dag stod udenfor skolen for at hente de fire kusiner.

«Det er hoppen idag», sagde Annikken Præstgara med sit skarpe øie for dyr.

Sjøgren bare gryntede og kløv op paa kuskebukken. Det var noget til jentunge ogsaa, at hun nu straks skulde se det – de var saa lige som to sorte katter. De kjørte opover. – Der kom et læs med bord kjørende. Gutten, som kjørte det, veg ikke nok undaf, et af bordene var løsnet; idetsamme de passerede hinanden paa det glatte holkeføre, slog det løse bord hoppen over benene.

Hopsan! Der blev et staahei! Mikalia stod et [63] øieblik paa to, charabancen gled udover den isede veikant, i samme øieblik var Sjøgren kant i kant ned af bukken og rullede nedover skraaningen.

Men Mikalia gjorde et vældigt hop, og i rasende karriere gik det bortover holkeføret.

Et eneste skrig fra vognen. Alle de, der mødte dem, stoppede op og raabte:

«I Jesu navn – hvorledes gaar dette?»

Der reiste Annikken Præstgara sig roligt op. I et nu var hun kløvet over paa kuskebukken og samlet tømmerne op. Hun stod opreist, de stærke, røde hænder knuget sammen om tømmerne, mens hesten fortsatte sit rasende løb.

«Lad os hoppe ud», raabte Ebba.

«Aa Gud», raabte Maren Anne.

Annikken Præstgara vendte sig halvt til siden. I dette øieblik lignede hun sin mægtige bedstemor paa Blommedal op ad dage.

«Dere rører dere ikke».

Ikke en af dem tænkte mere paa at hoppe ud.

Og saa en lang stund efter i aandeløs stilhed fra de tre i bag i vognen, mens hesten fortsatte sit rasende løb, og charabancen svingede fra den ene veikant til den anden, kom det roligt fra den staute jentunge oppe paa bukken:

«Jeg greier hende nok».

Hatten fløi af Annikken Præstgara, det lyse, tynde haar flagrede hende om hovedet, men de brede, røde hænder holdt fast med et jerngreb. Ikke et sekund slappede hun taget. Hesten følte, den havde [64] en villie over sig og sagtnede lidt. Men nedover Blommedalsalléen vilde den ikke. Den stod bent paa to op i luften.

Ebba skar i et skrig.

Annikken Præstgara famlede ned paa sædet efter svøben, og et susende slag faldt nedover Mikalias glinsende, brune ryg.

«Men er du gal, Annikken?» raabte Maren Anne.

Ikke en lyd kom over Annikkens læber, men i samme nu var de i strakt karriere nedover Blommedalsalléen, smaasten og issvul fløi dem om ørene. Annikken Præstgara stod bagoverlænet af den voldsomme anstrengelse, for at holde hesten i veien.

Da skreg de tre bag i vognen i kor.

«Kjære dere, hvad er det, dere skriger for?» sagde Annikken.

Porten op til gaarden stod heldigvis aaben – i susende fart gik det over den store gaardsplads, udigjennem baggaarden og ret op til stalden.

Der braastansede den med en eneste gang med hovedet op til stalddøren og skjald over hele kroppen som et aspeløv.

Maren Anne, Ebba og Lille-Annikken skjald ikke mindre, hoppede ud af vognen og græd allesammen. Tjenestegutten og pigerne kom styrtende:

«Men ialverden, hvad er her gaat for sig?»

«Hun fløi spjær», sagde Annikken Præstgara med sin dybeste røst.

«Annikken har reddet os», hulkede Maren Anne.

«Jeg bare holdt hende, jeg», sagde Annikken.

[65] «End Sjøgren da?»

«Han dat af», sagde Annikken med stor ro.

Men der kom frøken Duus med et kridhvidt ansigt:

«Bedstemor – kom til bedstemor», fik hun saavidt frem.

Bedstemor havde staat i spisestuvinduet, som hun pleiede, for at fryde sine øine ved dem, naar de kom fra skolen. Her fik hun se det hele optog med Annikken

uden hat opreist i vognen, alle de andre storskrigende, og den skræmte hest i rasende løb over gaarden.

Bedstemor var kommet ud paa trappen med sin daarlige hofte. Der græd de og raabte i munden paa hinanden Ebba, Maren Anne, Lille-Annikken og frøken Duus.

«Kom ind», raabte bedstemor med stentorrøst, «se saa – hvad er hændt?»

De fortalte om igjen og om igjen, at det var Mikalia, som blev skræmt, og Sjøgren, som faldt af, og Annikken, som holdt hesten hele den lange vei.

«Mit kjække barn», bedstemor aabnede sine arme og tog Annikken Præstgara varmt i sin favn. Og taarerne trillede ned ad hendes store, krumme næse.

«Takket være Gud», sagde bedstemor stille – «men lad mig se paa dine hænder, barn».

«Nei da», Annikken Præstgara vilde ikke det.

«Jovist». Bedstemor gav sig ikke.

Annikken Præstgara aabnede modstræbende de brede, røde hænder. Der var en blodig stribe i den høire haand.

[66] «Pyt», sagde Annikken, «det gjør da ingenting, det er godt igjen imorgen, det».

«Hvad tænkte du paa den lange vei, mens du stod der i vognen?» spurgte bedstemor.

«Jeg tænkte bare, at jeg greiede hende nok», sagde Annikken Præstgara.

«Kjendte du ikke, at det gjorde ondt i din haand da, barn?» spurgte bedstemor.

«Nei, det kjendte jeg først, da jeg kom af vognen, det».

Bedstemor gik ind i sit værelse og kom igjen med en bred guldkjede med laas til at have om halsen.

«Denne skal du bære til minde om denne din tur», sagde bedstemor høitideligt.

«Aa nei da, den er altfor fin til mig», sagde Annikken.

Men bedstemor tog og fæstede kjeden om hendes hals, den laa der og glinsede udenpaa Annikken Præstgaras tykke værkenskjole.

Saa blev der sendt bud for at finde op Sjøgren. Men Anne stuepige kom snart ind og sagde tidende af ham – nu saa de ham i alléen.

«Gaar han paa sine ben», spurgte bedstemor.

«Ja da, og det fort ogsaa», sagde Anne stuepige.

«Send ham herind», kommanderede bedstemor.

Sjøgren stod paa matten indenfor døren. Han var skrubbet op i ansigtet og blødte paa det ene kind. Det var en skikkelse, meget ulig den værdige Sjøgren, der ellers viste sig. Han var nemlig aldeles, sammenkroget og holdt de foldede hænder knuget mellem knæerne.

[67] «De kan ligesaa gjerne dræbe mig med en eneste gang, frue», begyndte han hurtig, «for dette overlever inte jeg».

«Har du skamslaat dig, Sjøgren?»

«Aa nei da – jeg er hel i kroppen – men denne ulidelige skammen overlever jeg inte. Naa har jeg været kusk her indpaa de femti aar, men aldrig er det da hændt mig sligt lel – at blive kastet af vogna, som en anden vaatte – aa jei faar en skam –».

«Du har været ulydig mod din madmor og taget hoppen alligevel, hører jeg», sagde bedstemor med sin dybeste røst.

«Aa ja, jeg har nok det», sagde Sjøgren og vred sig som en orm.

«Og endda har Vorherre været naadig og bevaret allesammen», sagde bedstemor, «du skal takke Ham for det, Sjøgren».

«Aa ja da, jeg takker og jeg takker, men lige desperat er jeg indi mig», sagde Sjøgren, «for slig en vederstyggelig skam for en gammel kusk – aa nei, tag ligesaa godt livet med det samme frue –».

«Hold op med det vaas», sagde bedstemor strengt, «men ved du, hvem det var, der holdt hesten i tømme og bragte alle velbeholdne hjem?»

«De sagde nedover veien, at det var en af smaajenterne», sagde Sjøgren, «hun stod i vognen og kørte som en kar», sa de.

«Ja, det var Annikken Præstgara», sagde bedstemor.

«Det var inte værst gjort det», sagde Sjøgren.

Pludselig gik han frem midt paa gulvet og sagde:

[68] «Men nu vil jeg bede frua saa inderlig mindelig om forladelse for hoppa».

«Du mener, at du tog den uden lov».

«Ja, det ogsaa, men jeg vilde be frua saa inderlig om inte at lade det gaa ud over hende, om de vil skyde hende eller noget sligt for dette spiket».

«Jeg har ikke tænkt paa dette endnu».

«Jo, for det var inte hendes skyld –».

«Det er bra, Sjøgren, se saa at faa vasket dit ansigt –».

Den næste dag paa skolen sagde bestyreren efter andagten:

«Og saa er her en elev paa skolen, der igaar udførte en kjæk daad, som jeg her vil mindes med et ord. Det er Annikken fra Blommedal, der reddede sine kusiner, maaske fra døden, da hesten løb løbsk med dem. Det var kjækt og modigt gjort, Annikken. Det vil glæde dine forældre hjemme paa præstegaarden at høre for en kjæk pige, du er».

Da bestyreren begyndte paa denne lille tale, faldt det ikke Annikken et øieblik ind, at han mente hende. Men da det ved hans ord gik op for hende, at det var hende det gjaldt, blev hun flammende rød.

Uf, hvor leit, tænkte Annikken.

Men da han nævnte far og mor, kom der ligesom en klump op i halsen paa hende.

Uf, at alle stirrede paa hende!

«Det var knagende kjækt gjort, slig skal en ung pige være», sagde Arne Vig.

Ebba

[69] Ebba var i et grænseløst elendigt humør. For det første havde bedstemor taget krøltangen fra hende, og hun kunde jo umulig krølle sig med en haarnaal eller en griffel – og hun var saa gyselig med glat pandehaar. Og nu, som hun saa gjerne vilde være pen ogsaa, siden hun traf Arne Vig hver eneste dag.

Og saa maatte hun ikke gaa til byen om eftermiddagen heller. Hvorledes skulde hun holde ud at leve, naar hun ikke traf Ellinor hver ettermiddag? For Ellinor var hendes bedste veninde i verden.

Igrunden kunde hun ikke like nogen af kusinerne her paa Blommedal. Maren Anne var jo bare et leksikon, som fislede til bedstemor, og Lille-Annikken var jo den kompletteste baby!

Og nu var det jo blit endda værre, siden Annikken ligesom havde været saa kjæk, den gang hesten løb løbsk. Allesammen paa skolen var jo bare i en [70] beundring, tilogmed Arne Vig. Det var rigtig noget gjøre saadant væsen af, at hun holdt i de tømmerne.

Havde jeg bare faat tænkt mig lidt om, skulde jeg gjort akkurat det samme, tænkte Ebba, det kom saa fort paa mig, det var hele sagen.

Rasende ærgerligt, at Arne Vig syntes, det var kjækt gjort. Og han, som før havde gjort saa morsomt nar af Annikken og kaldte hende for «Dovregubba».

Og nu var hun en fjeldfrisk jente!

Uf, hvor man kunde ærgre sig over denslags. Og saa, at Annikken havde faat det storartede smykke ogsaa. Hun maatte rigtignok spørge, hvad Annikken skulde med den deilige kjede paa sine yderst tarvelige kjoler. Hun havde endda hjemme i Stockholm hørt mama tale om dette sjeldne smykke.

Du verden, hvor den kjede vilde have taget sig ud paa min sorte fløiels kjole, tænkte Ebba. Ja, havde jeg ikke havt Ellinor at udgyde mig for, var jeg simpelthen

blit sprængt i mit hjerte, saameget som jeg maa gaa her og taale paa Blommedal!

Bedstemor troede nu Annikken saa inderlig godt, men hun skulde rigtig fortælle bedstemor ved leilighed, at Annikken havde sagt, at hun døde af længsel her paa Blommedal, og at hun var rasende, fordi hun ikke fik lov at sidde i drengestuen og spille kort med Sjøgren.

Tænke sig til, at jeg, Ebba, virkelig har en kusine, som elsker at sidde hos kusken og spille kort!

Ebba betragtede sig selv grundig i speilet: Ja, fin ser jeg ud, tænkte Ebba, umaadelig fin!

[71] Hagbart Vig var igrunden meget kjækkere end Arne. For Hagbart havde sagt igaar til Ellinor, at saa nydeligt som Ebba gik paa sine ben, havde han aldrig seet nogen gaa før. Og det var jo ganske rimeligt, for Ebba havde lært at gaa af en balletmester, og hvem havde lært det her i denne elendige by?

Ebba kneisede med sit guldblondede hoved og maatte atter se sig i speilet.

Du verden for en storartet næse, jeg har, tænkte Ebba – og overlæbe!

Hun fik et glimt af Maren Anne og Annikken med skøiter udenfor vinduet. De skulde ned til Blommedalstjernet. Nedenfor parken paa Blommedal laa nemlig et stort tjern, som tidlig frøs til. Det var den mest yndede skøiteis for byens ungdom.

Det var nu ikke andet end ærgrelser her paa Blommedal, tænkte Ebba videre, f. eks. det, at hun ikke kunde gaa paa skøiter og ski. Hvor glimrende vilde jeg ikke tat mig ud paa ski, tænkte Ebba, med kornblaa kjole, forgyldt belte og mit deilige haar indslaat! Jeg var jo kommet til at se aldeles storartet ud!

Men sandelig, om jeg vil sidde inde i Rosenværelset hos bedstemor og det kjedelige menneske, frøken Duus, den hele eftermiddag.

Nei, Ebba vilde ned og spadsere paa isen. Gaa rigtig nydeligt med ballettrin!

Det yrede af barn nede paa tjernet, de svævede bortover isen i lange rundinger, gutter og piger, haand [72] i haand i lange rækker. Granskogen stod stor og mørk paa den ene side, paa den anden side store, flade, snedækkede jorder og ret op Blommedalsparken med alle de fine løvtræer og buske, rimet og hvid som kniplingsvæv. Men hvad saa hun der?

Løb ikke Arne Vig og Annikken Præstgara der haand i haand!

Ebba blev staaende og stirre efter dem.

Og Annikken lo!

Uf!

Længere og længere bortover løb de, fortere end alle de andre. Men, du store komedie, hvor Annikken Præstgara løb grusomt paa skøiter. Aldeles som en dromedar!

«Skal jeg trække dig paa kjælke, Ebba?» spurgte Maren Anne, der stregede op foran hende frisk og anpusten af det hurtige løb.

«Nei, huf da, jeg ser bare efter Ellinor».

«Derborte løber hun, hvor kjedeligt for dig, at du ikke kan gaa paa skøiter, Ebba – du burde lære det».

«Det bryr jeg mig virkelig ikke det mindste om, jeg finder det ukvindeligt».

«Ha, ha», lo Maren Anne, «nei, nu maaa jeg rigtig le – aa, de er saa sure rognebærene saa –».

Den afskyelige Maren Anne med sit overlegne fjæs!

Der stødte hun lige paa Arne Vig og Annikken.

«Nei, goddag, frøken Ebba, De kan tro, vi morer os kongeligt, deres kusine løber mageløst godt».

[73] «Jeg fatter ikke, at det skal være nogen moro», sagde Ebba og snurpede munden sammen.

«Aa, hvis du bare kunde det, skulde du se», sagde Annikken med straalende øine.

«Jeg agter ikke at lære noget saa mandfolkeagtigt».

«Se paa os, frøken Ebba, ser det ikke fristende ud», raabte Arne og greb Annikkens haand og bortover isen fløi de igjen.

Aa, hun kunde ærgre sig sort over det, at Arne Vig løb der med Annikken!

Ellinor Vig kom løbende fra en anden kant, en hel lang rad af smaapiger.

«Stakkels dig, Ebba, som ikke kan løbe paa skøiter», raabte hun i forbifarten.

Nei, det holdt ikke Ebba ud! At gaa her alene og blive ynket af alle.

Hun var næsten helt inde ved land igjen, da hun hørte et par skøiter bag sig, der stregede op: «Nei, gaar De alt da, frøken Ebba?»

«Ja, her er saa dræbende kjedsommeligt».

«Det kan da ikke være Deres mening». Arne Vig gjorde nogle lange, graciøse svingninger rundt og rundt hende.

«Jo, mit dybeste alvor – men hvor er Annikken?»

«Hun vilde trække sin lille, tyske kusine paa kjælke».

»Saa – jeg troede maaske, at hun løb med Sjøgren».

«Sjøgren? – hvem er det?»

«Kusken paa Blommedal vel».

[74] «Hvorfor skulde hun løbe med ham?»

«De er jo saa gode venner, hun sidder og spiller kort med ham i drengestuen».

«Frøken Annikken?»

«Ja, netop med kusken».

«Nu har jeg aldrig hørt magen».

«Det viser jo en fin smag». «Det er i høiste grad forbausende».

«Aa, jeg ved ikke det, hun ser jo ikke ud som en dame, De kaldte hende for 'Dovregubba'», [n26](#) husker De ikke det?»

«Ha, ha, gjorde jeg det – ja, det kan hænde der er noget fjeldagtigt ved hende, men kjæk er hun – nei, maa De alt gaa – adjø da –».

Ebba blev længe staaende oppe i bakken.

Nej, ikke en eneste gang mere løb Arne Vig og Annikken sammen.

«Det er usigeligt ukvindeligt at gaa paa skøiter», sagde Ebba inde i Rosenværelset til bedstemor.

Det var da mærkeligt, tænkte bedstemor og saa paa Ebba over brillerne. «Nei, her kan du faa stoppe strømper, du Ebba», sagde bedstemor.

«Stoppe strømper kan jeg desværre ikke, kjære bedstemor».

«Ja, men det er kvindeligt arbeide det, Ebba», sagde bedstemor og smaalo, «værsgod stop nu det hul der igjen».

Ebba var rasende. Der gik de andre paa skøiter, og her sad hun og stoppede en strømpe. Hvad vilde [75] min veninde komtesse Stjerncrona sagt, om hun havde seet mig nu, tænkte Ebba.

Men bedstemor var saa sint saa, uh, hu, at hun var kommet til dette skrækkelige land.

Ikke et ord blev vekslet mellem Ebba og Annikken, da de den aften klædte sig af. Da lyset var slukket, kom det spidst fra Ebbas seng:

«Du gaar meget graciøst paa skøiter – Annikken».

Det var et øieblik før Annikken forstod det: «Det er vel bedre end slet ikke at kunne gaa», kom det efter en liden pause.

«Ha, ha – Arne Vig kaldte dig for «Dovregubba –».

Ikke et ord fra Annikkens seng.

«Jeg fortalte ham nemlig, at du morede dig med at spille kort med kusken – og han fandt det slet ikke saa forbausende, du saa ham ud til det –».

I samme nu reiste Annikken Præstgara sig op i sin seng, greb vandkaraflen paa bordet udenfor sengen og kylede den i mørket mod Ebba. Den traf væggen over Ebbas seng, og glasstumper og vand styrtede ned over Ebbas teppe.

«Aa, aj –», Ebba skreg og for op: «Hun myrder mig».

Maren Anne kom styrtende med lys. Der stod Ebba midt paa gulvet i sin lange natkjole, rystende som et aspeløv. Annikken dybt nede under teppet i sin seng, med ansigtet vendt mod væggen, som i den dybeste ro.

[76] «Men ialverden, hvad staar paa», sagde Maren Anne.

«Jeg ved ikke af nogen ting, før hun kaster en vandkaraffel paa mig», sagde Ebba.

«Ja, naar hun er saa afskyelig», kom det dybt nede fra Annikkens seng.

«Kjære, lad ikke bedstemor høre dere», sagde Maren Anne, og forsøgte saa godt som muligt at fjerne sporene af vandkaraffen i Ebbas seng.

Ebba indtog imidlertid en flot stilling i sin natkjole paa kanten af sofaen, og fortalte med rivende hurtighed, hvorledes det var gaat for sig.

Men borte i sengen laa Annikken Præstgara dybt under teppet og hulkede, som hendes hjerte skulde briste.

Aa gid, gid jeg var hjemme, hvor alle var snilde!

Ebbas brev

[77] Älskade fader!

O min dyra fader i mit älskade, sköna hem, som är så långt, långt borta! Jag räknar dagarna, till jag skall återse mina älskade föräldrar, och mit kära Stockholm.

Min mormor är säkerligen den finaste dam i staden, men mycket egendomlig i mit tycke. En dotter af landshöfdingen är här min bästa väninna. Det är ju en fin familj, och hon har tre bröder, mycket eleganta kavaljerer. Vet papa, alla här tycka, att jag går så stilig, mycket bättre än de andra flickorna. Papa och mama skola väl ha lust att höra något om Annikken «Præstgara». Hon är då riktigt från landet, som man säger, har ett så simpelt sätt och är fasligt häftig. Igår kastade hon vattenkarafinen i hufvudet på mig, fast jag låg i min säng och inte rörde et finger engång.

Hvad skulla grefvinnan Stjerncrona säga, om jag presenterade en sådan kusin, tror papa? Ja, menniskorna [78] här äro i det hela rysligt enkla och omoderna, ingen enda stilig dam. Mormors våning är också lika gammeldags som hennes åsigter. Tänk, papa lilla, hon tycker ei ens om, att jag speglar mig, och att locka min vackra lugg kommer inte alls i fråga, att hon tillåter. Det er då för galt i vort århundrade, tycker inte papa det? Mitt rum måste jag dela med den otrefliga Annikken; jag var da så säker om, att hvarje dam skulle ha ett eget rum at disponera ofver, men så tyckes de inte tänka här, åtminstone. Landshöfdingens söner äro mycket trefliga, en af dem kurtiserar mig vådligt, men jag tror då inte, jag vill gifta mig med honom, eller hvad råder papa mig till? När jag nu ändtligen engång kommer hem, får da papa till forstå middagen besta champagne, ty af denna herrliga dryck har jag ej här smakat en droppa, så papa kan forstå, hur tarfligt vi lefva. Hälsa hjertligst till mama.

Papas tilgifna dotter

Ebba.

Maren Annes veninde

[79] Midt i den tyske time et par dage efterat Maren Anne var begyndt paa skolen, blev hun meget overrasket ved, at en sammentullet seddel blev kastet bagfra over hendes skulder ned paa pulten foran hende.

Det var et poem:

«Maren Anne
I din panne
Er vist et lager
Af lærdoms sager.
Men bag din ryg
Sidder ikke tryk
En der med sorg
Hedder Hilleborg».

Maren Anne vendte sig forbauset om. Der sad et rødt ansigt i et eneste smil, de smaa blaa øine forsvandt af bare latter i det tykke kind.

«Det er fra mig», hviskede det smilende ansigt og bøiede hovedet ligesom til presentation.

[80] Maren Anne var altfor skikkelig til at snakke i timen, men bøiede bare hovedet hilsende igjen.

Det var den første begyndelse til Maren Annes og Hilleborgs venskab.

Egentlig anlagt for veninder var Maren Anne ikke. De faa, hun havde havt, havde alle været saadanne, som hun maatte beskytte. Naar det ikke var nogen, der paa en eller anden maade trængte hendes bistand, faldt det aldrig Maren Anne ind at indlade sig med dem engang. Men var der nogen, der laa under i en eller anden retning, var Maren Anne der straks som en stor beskyttende magt, som ingen turdet reise sig mod. Det laa i hele hendes væsen, i de stærke ansigt og de hvasse øine.

Maren Annes nye veninde vakte derfor i begyndelsen almindelig forbauselse blandt dem, der kjendte hende. For Hilleborg var slet ikke en, som saadan i en fart seet, trængte nogensomhelst bistand. Det var en rivendes kjæk jentunge. Tyk, rød og lattermild, det tykke brune haar voksede hende langt ned i panden, saa den var usædvanlig lav, men de smaa øine glimtede omkap med de hvide tænder.

Hun var hele skolens muntrationsraad.

I frikvarteret yndede hun meget at staa paa kathederet og tale i rim, mens de lo, saa de hiksted nedover pultene. Eller hun sad oppe paa en pult, idetheletaget saa høit tilveirs som muligt, sang saa det skingrede og slog takten med en lineal.

Hun var eneste barn af gamle toldbetjent Hekleberg. Liden, tyk og rødviolet var Hilleborgs far, [81] folk sagde, at han drak. Da laa han hjemme i mange dage, ingen saa ham, men naar han kom ud igjen, var det lystighed og munterhed med ham bestandig. Han agerede nede paa toldboden, saa selve sure toldinspektøren maatte drage paa smilebaandet, og mødte han smaapigerne paa gaden, saa neiede han for dem med de smaa korte benene sine og guldsnor om huen.

Slig var Hilleborgs far.

Hilleborg Hekleberg – det var ogsaa et navn. Det var dem, der sagde, at Hekleberg havde kaldt hende det bare for moro skyld.

«Det er jo ikke min skyld, at min far hedte Hekleberg, og at min kones bedstemor hedte Hilleborg», sagde han, derfor maatte jo ungen absolut hedde Hilleborg, det var ikke raad for andet».

Ikke fordi – Hilleborg befandt sig meget vel med sit tungvindte navn.

Paa skolen var imidlertid Hilleborg alt andet end flink. Hun kunde aldrig, bogstavelig talt aldrig, en lekse helt ud. Naar hun skulde høres, sagde hendes talegaver stop med en eneste gang. Det endte gjerne med, at hun lo med sin pudsige friske latter, og saa var hun saa uimodstaaelig komisk, at de lo med hende allesammen.

«Kunde det ikke være muligt, at du en gang forsøgte at lære en lekse helt og grundig», sagde Maren Anne paa sin fornuftige maner.

«Nei, det har jeg opgivet for længe siden?» sagde Hilleborg, «for lekserummet er saa altfor lidet i min [82] hjerne, ser du – for du ved der er forskellige rum inde i

hovedet til al ting», Hilleborgⁿ²⁷ pegte rundt paa sit kuglerunde hoved, «der er rum til lekser, og rum til moro, og rum til dumhed, og rum til vigtighed. Og mit lekserum er blit saa altfor lidet, fordi latterrummet er blit saa altfor stort», sluttede Hilleborg Hekleberg.

«End dovenskabsrummet da?» sagde Maren Anne.

Hilleborgs øine forsvandt længe i to tykke kind, uden at svare paa dette Maren Annes spørgsmaal.

«Det er ingen sag for dig, som har saadant passe indrettet hoved», vedblev Hilleborg, «men se nu paa Ellinor, der er vigtighedsrummet blit saa altfor stort – og hos Ebba er det vist bare et eneste stort fint rum».

«Hvorledes kan du falde paa sligt», sagde Maren Anne.

«Jo, jeg finder paa meget jeg», sagde Hilleborg Hekleberg.

Ebba blæste foragtelig af denne Maren Annes nye veninde. For Heklebergs hørte nok langt fra til de fineste i byen. De boede i en baggade høit oppe i byen, skulde være i gjæld opover ørene, og Hilleborgs mor var det næsten ingen, der havde seet engang. Efter at Maren Anne havde opdaget dette, var hun Hilleborgs svorne veninde.

Det var storartet trætte oppe i charabancen, da de kjørte hjem en dag, angaaende Hilleborg.

«Jeg vilde virkelig holde mig for god til at være [83] veninde med en, der bor i en saadan grusom gade som Svinggaden», sagde Ebba.

«Er du virkelig saa borneret, Ebba», sagde Maren Anne, «saa burde du lære om igjen, saa gammel du er».

«Puh», sagde Ebba, «naar man stammer fra en nydelig familie, har man da sandelig pligter ligeoverfor den – og Hilleborgs bedstemor døde paa et fattighospital – maa jeg byde dere det?»

«Derfor er Hilleborg lige snild og lige god», sagde Maren Anne.

«Jeg gad vide, hvad bedstemor siger til denne din nye veninde», sagde Ebba haanligt.

«Jeg agter at spørge bedstemor, om jeg ikke maa invitere hende med op til Blommedal», sagde Maren Anne.

«Er du gal – ved du, de betaler aldrig det, de skylder hos Heklebergs – de er forfærdelig fattige».

«Er hun fattig, men da maa hun jo netop til bedstemor da», sagde Lille-Annikken.

«Ja, det er sandt det, Lille-Annikken», sagde Maren Anne.

«Og de siger, at Hekleberg drikker», vedblev Ebba.

«Tænk, hvor leit hun har det hjemme da», sagde Annikken Præstgara.

«Og saa skulde vi ogsaa gjøre hende ondt, nei, ved du hvad, Ebba» – nu blev Maren Anne vond.

«Ja, jeg vilde sandelig holde mig for god, det ved jeg da», sagde Ebba.

[84] «Ja, saa faar du gjøre det da, til Blommedal skal nu Hilleborg alligevel».

«Bedstemor», sagde Maren Anne ved middagsbordet, «faar jeg lov til at invitere en veninde fra skolen herop?»

«Ja da, vennen min, hvem er det?»

«Det er datter af toldbetjent Hekleberg».

«Aa stakkar – ja, kjære, lad hende komme til middag, naar hun har lyst».

Maren Anne kastede et triumferende blik paa Ebba.

«Tusind tak, bedstemor».

Ebba kneisede og kneb munden sammen. Den næste dag paa skolen var Hilleborg lidt stillere, end hun pleiede. Hun rimede ikke en eneste gang, sad bare og stregede paa pulten. Det var nogen, der hviskede, at hendes far havde været fuld paa gaden og løbet og klappet i hænderne aftenen iforveien.

Alle smaapigerne trak sig undaf og saa paa Hilleborg fra siden. Hviskede lidt og saa igjen. Saa fik Maren Anne rede paa, hvad det egentlig gjaldt. Hun saa ikke grei ud.

«Hilleborg», sagde hun høit, saa de alle hørte det, «det er sandt, jeg skulde spørge fra bedstemor, om du havde lyst at følge med op til Blommedal til middag idag?»

Hilleborg kastede et blik op paa den høie Maren Anne. Det vibrede et øieblik om hendes mund, men saa forsøgte hun at le.

[85] «Til Blommedal! Ja, du kan vide – men gaar det an da?»

«Bedstemor inviterer dig jo –»

Der var dødsstille i klassen, alle hørte efter. Et straalende smil gled over Hilleborg Heklebergs ansigt:

«Ja, det vil jeg gjerne, men du maa følge med hjem og spørge mor –».

I det store frikvarter fulgte Maren Anne hende hjem. Hilleborg var usædvanlig taus lige til de bøiede ind i Svinggaden, hvor hendes hjem var. Der boede bare fattige folk i den skidne, sølede gade.

«Du, Maren Anne», sagde Hilleborg pludselig ligesom lidt stakaandet – «du ved vel det, at vi ikke har nogen god raad, ikke som dere paa Blommedal –».

«Ja, jeg ved al ting, ikke bryd dig om det, Hilleborg», sagde Maren Anne.

«Nei, ligeoverfor dig bryr jeg mig ikke om det heller», sagde Hilleborg, «men de andre paa skolen er leie mange gange, kan du tro».

«Nu har du jo mig», sagde Maren Anne.

«Aa ja – jeg er saa glad», sagde Hilleborg, «aa, Maren Anne, jeg er rasende glad i dig».

«Hvor bor du henne her da?» spurgte Maren Anne.

«Her er det – men vent et øieblik – jeg ved ikke – kanske –»

Dermed forsvandt Hilleborg inde i en smal mørk gang. Maren Anne blev staaende udenfor paa den høie trap. Det var et gammelt rødmalet hus, som [86] næsten ikke hang sammen af bare ælde. Bordklædningen var mange steder løsnet nede ved muren. Men der var gardiner og blomsterpotter i vinduerne. Der var Hilleborg igjen.

«Jeg skal sige dig», sagde hun hurtig, «at jeg var bange, at far – at far måske ikke var bra – men han sover – kom ind til mor –».

I døren mødte de en sliten, bleg kone. «Det er mor», sagde Hilleborg, «tænk jeg er buden til Blommedal, mor, det der er Maren Anne, hun er saa forfærdelig snild –».

«Gud velsigne Dem», sagde Hilleborgs mor, «det er snildt af Dem, dette. Ja, gamle fruuen paa Blommedal har et godt ord paa sig – Hilleborg tag paa dig søndagskjolen din – og værsgod sid ned frøken –».

Maren Anne saa sig om. Dette var altsaa Hilleborgs hjem. En liden stue, hvor der lugtede sur tobak med en gammel trist hestehaarssofa –.

Maren Anne kom uvilkaarligt til at tænke paa Rosenværelset paa Blommedal! Og saa skulde en ikke være snild mod Hilleborg! Maren Annes hjerte videde sig ud, saa hun formelig kjendte det.

Og indenfor døren der laa kanske faderen og sov rusen ud fra igaar –.

Hilleborgs moder satte sig ned, hun glattede med en mager haand frem og tilbage, frem og tilbage paa sin kjole.

«Aa, frøken, tak skal De ha», begyndte hun igjen, «det var saa trist idag, men nu blir det en glædens dag alligevel –. Gudskelov, Hilleborg [87] har nu dette humøret da, som De ved – hun er som en syngendes lærke, latter og fornøielse følger der med hende, som vel er».

Hun skottede ængstelig mod døren og ligesom lyttede. «Mange gange synes jeg ikke, vi har raad at holde hende paa den dyre skolen»,¹²⁸ vedblev hun, «men hun ber saa mindelig om det – ja, hun har snakket om dere mange gange –».

Der var Hilleborg igjen i sin søndagskjole:

«Jeg er saa glad, Maren Anne». Hilleborgs smaa øine lyste.

«Stakkar», sagde Hilleborgs mor.

Saa var de ude paa gaden igjen. Ikke med et ord havde mor og datter talt om faderen, der laa og sov rusen ud i værelset ved siden af.

«Tænk, at jeg skal til det fine Blommedal», sagde Hilleborg.

Paa turen opover var hun lidt stillere end sædvanlig, men øinene lyste, bare Maren Anne saa paa hende, saa smilte hun over hele ansigtet.

Bedstemor sad i Rosenværelset i solskin og svibelduft. Under hendes stol laa et vældigt Isbjørnskind, og ilden knitrede i den hvide svenskeovn.

«Dette er Hilleborg Hekleberg, bedstemor», sagde Maren Anne. Hilleborg neiede blodrød i ansigtet. Bedstemor saa skarpt paa hende gennem brillerne.

«Velkommen, mit kjære barn».

«Tusind tak».

«Du har faat Maren Anne til ven, hører jeg», [88] vedblev bedstemor, «det var ikke den værste ven, du kunde faa, barn –».

Hilleborg kastede et overstrømmende taknemmeligt blik paa Maren Anne. Med det blik vandt hun bedstemor paa Blommedals hjerte.

«Paa Blommedal er du velkommen, naar du vil efter denne dag», sagde bedstemor.

Da hændte det mærkelige, at Hilleborg Hekleberg skar i at græde. De fire kusiner stirrede paa hende, noget saa uligt Hilleborg fra skolen kunde de ikke tænke sig. Selv Maren Anne saa lidt raadvild ud.

Men bedstemor tog Hilleborg ind til sig: «Se saa, kjære barn, ikke græd – du er jo mellem venner».

«Ja, det er jo det, jeg græder for», hulkede Hilleborg.

«Græder du for det?»

«Ja, for det er saa rart,» – men ¹²⁹ saa lo hun et straalende smil – «uf, hvor leit, at jeg græder –».

«Var det ikke godt, du kom til bedstemor?» sagde Lille Annikken.

Hilleborg var paa Blommedal til sent paa kvælden og var i et aldeles straalende humør. Hun løb fra det ene værelse til det andet:

«Nei, du verden, hvor nydelig – nei, her vilde jeg være glad bestandig – nei, du store kinesiske, hvor pent her er».

Selv Prinsekammeret, som Ebba foragtede saa dybt, opvakte hendes høieste beundring.

[89] «Aa, saa storartet, tænk forgyldt vaskevandsstel – jeg vilde vaske mig uafbrudt – er det ikke deiligt at sidde her og læse lekserne, Ebba –».

Kusinerne fulgte efter Hilleborg alle steder. Alle hendes beundringsraab morede dem kosteligt. Hun var aldeles ellevild, rutschede nedad det brede maghognigelænder fra anden etage og sang ude i forhallen, saa det gav gjenlyd i det store rum. Det var et rend i dørene, saa Anne stuepige korsede sig ude i køkkenet: ¹³⁰ «Vorherre bevare frua i sin naade i alt dette leven», sagde Anne stuepige.

«Du maa synge for bedstemor», raabte Maren Anne.

«Ja da», Hilleborg var øieblikkelig villig.

Bedstemor saa lidt skeptisk ud, men ved de første toner, vendte hun sig forbauset om.

Hilleborg sang med høi, ren, blød stemme en gammel vise. Maren Anne saa sig straalende rundt: Nu kunde de da se, at Hilleborg ogsaa duede til noget –.

«Men kjære barn», sagde bedstemor «der har jo Vorherre givet dig en stor gave».

«Ja, far siger undertiden, at jeg skal bli sangerinde, men det blir jeg vist ikke», lo Hilleborg.

«Sig ikke det du», sagde bedstemor, «Vorherre har mange underlige veie».

Sjøgren og Michael kjørte Hilleborg hjem i spidsslæde og maaneskin.

«Jeg har ligesom været i Himmerig idag», sagde Hilleborg, da hun sad i slæden. Det var det sidste, ⁹⁰ de hørte af hende. Sjøgren smeldte vældigt med svøben og nedover Blommedalsalléen gik det i susende fart.

Men Ebba laa i sin seng og tænkte. En ganske ny tankegang ¹³¹ kom op i hende.

Hvor mærkelig den Hilleborg var, som kunde være saa glad, endda hun havde saadant et daarligt hjem, og saa fattig som hun var.

Saa fornøiet havde Ebba aldrig seet nogen være før.

Naar det kom til stykket, saa kom det alligevel kanske ikke saa meget an paa at have det fint og være rig i verden. Kanske ikke det var det, som gjorde folk lykkelige alligevel.

Ja, mærkelig var det, at det gik an at være saa fornøiet og endda bo i Svinggaden.

Ørefig

[91] Lille Annikken var den af alle kusinerne, som bedstemor i det store og hele taget mindst kunde greie.

«Det er noget hun mangler», sagde bedstemor, «jeg tror det er hukommelse!»

Lille-Annikken var bare stemning, yndig og sød, men ubetænksom som en liden katunge. Hun reflekterede ikke et sekund over følgerne af sine ord og handlinger. Alt kom akkurat, som det vilde falde sig.

«Uf, det sydtyske sind greier jeg ikke», sagde bedstemor undertiden, «det er ikke hold i hende, har jeg hende den ene dag, er hun væk den næste – Vorherre¹³² se i naade til det urolige blod!»

Lille-Annikken dansede tyske danse ude i køkkenet med pigerne. Helt inde i Rosenværelset kunde man høre hendes latter og fryderaab, hun var pigernes kjæledægge, de bar hende paa ryggen trappe op og trappe ned, alle undtagen gamle Anne stuepige!

Gamle-Anne var gul og rynket og sur i ansigtet, [92] Sjøgren og hun gjorde fælles sag mod disse ugudelige ungerne, som fløi her i dørene.

«Du bist so sur, du alte», sagde Lille-Annikken¹³³ og snurrede Gamle-Anne rundt, «du skal være glad og le meget –».

«Tøiseri har vi nok af», sagde Gamle-Anne tvært.

«Hvad er tøiseri?» sagde Lille-Annikken.

Saa skræmte hun livet af bedstemor ved pludselig at vise sig balancerende paa verandarækværket udenfor Rosenværelset, eller ved at springe uden overtøi de sludfulde høstdage hele den lange park igjennem. Bedstemor vilde ikke vedgaa det for sig selv, men i stille stunder tænkte hun ofte: «Jeg kunde holdt mig til de

norske –» men Lille-Annikken var der nu engang i al sin glans og al sin uro. Det var intet at gjøre ved den ting.

Saa en dag hændte noget skrækkeligt.

Bedstemor stod ude i sin spisestue og skulde netop sætte en kostbar sévre-vase op paa en hylde. Der var Lille-Annikken bag hende og pludselig i det samme bedstemor hævede armen for at sætte vassen op paa hylden, fik Lille-Annikken den lyse idé, at det var en ypperlig leilighed til at kildre bedstemor under armen.

I samme nu var det gjort, bedstemor skreg op, og vassen for i gulvet med et smeld i hundrede stykker. Lille-Annikken fik ikke tid at retirere et eneste skridt, før et vældigt ørefig fra bedstemors store haand susede ned over Lille-Annikkens bløde kind!

[93] «Saa skulde da ogsaa –», raabte bedstemor.

Lille-Annikken var flammende rød og kastede et eneste, saart, forfærdet blik paa bedstemor. Saa løb hun paa dør som en raket.

«Lad hende løbe, det uskikkelige barn», tænkte bedstemor, «det er en grænse for, hvad man skal taale ogsaa».

Bedstemor sad i sin lænestol og var oprørt, og gamle Anne feiede stumpene¹³⁴ af den kostbare vase sammen og var rasende.

«Nu, kan da fruén faa syn for sagen en gang, hvad der kommer ud af dette –», tænkte Anne stuepige.

Det var en søndag morgen dette skede. Hele formiddagen gik, og ingen saa noget til Lille-Annikken. Først da der skulde spises middag blev der spørgsmaal efter hende.

Ingen vidste noget.

Bedstemor saa lidt forskrækket ud. «Aa, hun indfinder sig vel, naar hun blir sulten», sagde hun.

Men ingen Lille-Annikken indfandt sig.

Den korte høstdag nærmede sig sin ende, det var alt temmeligt skummert. Saa blev bedstemor ræd, og to piger og tjenestegutten blev sendt ud for at lede efter hende.

Hele Blommedal blev eftersøgt, hvert værelse og hvert kot baade ude og inde. Annikken Præstgara, som den, der havde bedst rede paa Lille-Annikkens veie, var med i eftersøgelsen, men uden resultat.

[94] Lille-Annikken var sporeløst væk. Hendes ydertøi var borte, saa hun havde altsaa taget veien fat.

Det var mørke kvelden alt. Politiet i byen var blit varslet, det var folk ude allevegne for at lede. Bedstemor var¹³⁵ aldeles fortvivlet. Hun blev mange aar ældre at se paa, eftersom timerne gik, og Lille-Annikken ikke blev funden.

Hvor var saa Lille-Annikken?

I voldsomt sindsoprør havde hun revet sit ydertøi paa sig og sprunget ud.

Aldrig, aldrig i verden havde nogen før givet hende en ørefig, ikke mama, ikke papa, ingen, ingen havde slaat hende saaledes før!

Aa, den fæle bedstemor!

Hun vilde løbe sin vei, det vilde hun, og aldrig se den sinte bedstemor igjen! Det var det samme, hvor hun løb hen, naar hun bare kom væk fra Blommedal!

Hun løb ikke veien, men tog jordene fat bagenom husene. Løb over høstbløde marker og gjennom nøgne birkekrat, over smaabækker, og kløv over gjerder.

Det begyndte at regne, dyngvaad blev hun paa benene, og over det hele. Ikke et eneste menneske havde hun endnu mødt, og ikke et eneste hus var hun kommet forbi. Langt borte hørte hun duren af elven. Aldeles instinktmæssig gik hun efter lyden. Der faldt hun i en bæk og blev vaad langt op over kjolen.

[95] Men Lille-Annikken rummede ikke anden tanke i sit hoved, end at hun vilde væk fra bedstemor.

Borte ved elven laa sagbrugene, og hus i hus opover veien.

Langt ovenfor husene holdt hun sig, hendes røde klædeskjole var aldeles gjennemvaad af regnet, og det sorte haar laa i vaade tjavser.

Nu er jeg en zigeunerske, tænkte Lille-Annikken. Men det begyndte at mørkne, og den lille, vaade zigeunerske stansede gang paa gang for at spekulere over, hvor Blommedal dog egentlig var henne.

Bange var hun ikke, det laa ikke egentlig for nogen af bedstemors barnebarn.

Nei, sandelig om hun vilde hjem til den sinte bedstemor, som gav ørefigen!

Dermed travede hun freidig videre. Langt, langt opover landeveien. Det var slet ikke saa værst at løbe saadan, bare det ikke blev saa mørkt –.

En ti, tolv skridt foran sig saa hun nu næsten ingen ting. Naa endelig, der laa et lidet hus borte paa jordet, og der var en liden hvid bikje, der gneldrede og gjøede.

Den lille hund maatte Lille-Annikken se paa og tale med. Hun slog sig ned paa dørstokken ved siden af hunden.

Der blev døren aabnet og en tyk madam stod i døraabningen.

«Men du store verden, hvad er dette», sagde den tykke.

Lille-Annikken reiste sig op og neiede.

[96] «Hvor kommer du fra saa sent paa dagen?»

Det brydde Lille-Annikken sig ikke om at svare paa; bare legede med hunden.

«Hvad er du for en, siger jeg?»

«Det vil jeg ikke sige», sagde Lille-Annikken.

«Nu har jeg aldrig i mit lange liv hørt magen, er du af zigeunerfolk kanske?»

«Ja», sagde Lille-Annikken.

Den tykke kone saa skarpt paa hende: «Nu lyver du», sagde hun, «du er for fin til det – hvad hedder du?»

«Jeg hedder Annikken».

«Da er du fra Blommedal», sagde den tykke kone og slog i bordet, «for akkurat det navnet har gamle frua paa Blommedal».

«Ja», sagde Lille-Annikken.

«Hvorfor vilde du ikke sige det?»

Intet svar.

«Neimen om jeg forstaar dette», sagde konen, «men vaad er du, din lille stakkar –».

Saa tog hun af Lille-Annikken de vaade strømper og støvler og kjolen med og hængte dem foran ovnen i det varme lille værelse. Der var slaguhr, som tikkede høit paa væggen, og filletæpper paa gulvet.

«Jeg er mutters alene hjemme og har ondt for at gaa», sagde den tykke kone, «ellers skulde jeg sende bud til Blommedal paa flyvende flekken».

«Nei, jeg vil ikke til Blommedal», sagde Annikken.

«Hvorfor det?»

«For bedstemor giver ørefigen».

[97] «Hvorfor gav hun dig ørefig da?»

«Fordi jeg kildrede hende, saa hun slap en vase».

Den tykke kone blev stum af forskrækkelse, tænk at kildre den mægtige fruen paa Blommedal!

«Ja, sandelig er du fæl ogsaa da», sagde hun alvorligt.

Lille-Annikken blev aldeles bestyrtet. Var det da saa skrækkeligt, det hun havde gjort, hun havde jo gjort det bare for moro?

«Du faar blive her i nat», sagde konen, «jeg ved ikke levende raad at faa bud til Blommedal i kvæld».

Saa begyndte Lille-Annikken at græde, og nu var hun ligesaa fortvivlet over ikke at komme til Blommedal, som hun havde været ræd for at komme der for et øieblik siden.

Men der var intet at gjøre ved det, langt var det til nærmeste hus, og ingen at sende. Lille-Annikken spiste kaffe og smørbrød til aftens og sov den nat bag den tykke kones ryg inde i hendes omhængsseng.

Før Lille-Annikken vaagnede næste morgen var der sendt bud til Blommedal.

Og ikke længe efter skete det mærkelige, som den tykke kone aldrig i sit liv glemte og siden fortalte mange hundrede gange, at «sjelve mægtige moderen paa

Blommedal» kom kjørende i sin store vogn lige udenfor døren til det lille hus.

«Og frua græd sine mægtige taarer», sagde den tykke kone, «og barnet græd, det var ligesom en opbyggelse [98] at se paa, og ikke for det, uleiligheden min fik jeg godt betalt, men fine folk er rare – for at ta landeveien fat for et ørefigs skyld, det har jeg nu aldrig hørt før i mine dage. Og gamle frua aabnede sine arme saadan, og saa sagde hun med stor røst: «Tilgiv mig, mit barn!» Akkurat slig sagde hun. Og barnet sagde: «Tilgiv mig, bedstemor» – og saa kjørte de med to hester og kusk og stadsvogn, saa sandt jeg sidder her».

Men bedstemor talte aldrig om, hvad hun havde lidt den nat, Lille-Annikken var borte.

Jul paa Blommedal

[99] Det var nær under jul. Og der var travlhed paa Blommedal, som alle andre steder. Kanske endda lidt mere, for bedstemor var en bedstemor af den rigtig gamle skole. Der blev kogt grisehoveder, og persesyfte, og syet ruller, og stoppet pølser i dagevis. For bedstemor havde den egenhed, at en pølse, der var lavet alle andre steder end i køkkenet paa Blommedal, den vilde hun ikke spise. Og knapt nok et fattigmandsbakkelse ogsaa.

«Uf, hvid stenhaard fattigmandsbakkelse», sagde bedstemor, «de kan ikke byde mig noget værre».

Og der blev bagt fattigmand og goderaad og hjortetak, og konfektkage, og halvmaaner, og sirupspidser med en mandel midt paa, og pebernødder, og fru Monsens kager. Og frøken Duus og husjomfruen og Anne stuepige løb i dørene med snehvide forklæder og armer, røde og varme, mens bedstemor sad paa en stol midt i køkkenet og kommanderede.

[100] Og langt nedigjennem Blommedalsalléen lugtede der smult.

Alle kusinerne var i sit es. Ebba og Annikken havde glemt vandkaraflen og stod meget endrægtig og trillede pebernødder ved køkkenbænken. Maren Anne pillede kardemomme og holdt et lidet foredrag om, hvor kryderierne voksede.

«Jassaa naa», sagde Anne stuepige og interesserede sig ikke meget for Maren Annes visdom, «han kan vokse, hvor han vil for mig».

Men Lille-Annikken hoppede paa et ben og sagde «ak, ak» gjennem alle dører – saa bedstemor tilslut skjendte over trækken.

Ingen af kusinerne skulde hjem til jul. Det var rigtignok fra Stockholm kommet fordring paa, at Ebba skulde reise. Men bedstemor sagde nei. Nu havde hun vænnet sig til at være her, og tro du mig, skrev hun til datteren, her er sundt for hende at være i mere end *en* retning. Saa var det blevet stille om hjemreise ogsaa derfra. Fra de andre steder havde det end ikke været paa tale engang.

Allesammen havde faat penge af bedstemor til at købe gaver for til «dem hjemme». Og allesammen skulde faa købe akkurat, hvad de selv vilde.

Bedstemor kørte selv til byen med klokkespil paa hesten og i en masse forværk, saa hun sad som et umaadeligt fjeld i sin store sluffe med fire datterdøtre om sig.

Sneen sang under meierne, hele Blommedalsalléen stod som et kniplingsvæv af det fineste rim, og selv [101] Sjøgren var i godt humør. Naar hans store bjørneskindshue streifede de fine rimdækkede grene der høit oppe over hans hoved, dryssede det hvide, glitrende rim ned over de kørende. Oppe i sluffen var der en ustandselig passiar, bedstemors dybe røst mellem alle de lyse, høie stemmer.

Standse de udenfor butikkerne, kom handelsbetjentene bukkende ud til sluffen og spurgte, hvad fruene ønskede.

Og bedstemor raabte, saa det hørtes lange veie:

«Goddag Pedersen, deiligt juleveir, Pedersen, ja, send op julegodter, som De pleier, akkurat som De pleier til Blommedal, valnødder, figen, gode figen, Pedersen, ingen tørre skindfiller vil jeg have, rosiner, krakmandler – alt af bedste sort – Pedersen – som De ser har jeg mine datterdøtre hos mig iaar –»

Og Pedersen bukkede blaafrøsen og smilende paa fortouget: «Javel, frue –».

Sjøgren smeldte med svøben.

«Glædelig jul da, Pedersen», raabte bedstemor.

«Dem det samme», bukkede Pedersen, og sluffen kørte til næste sted. Bedstemor havde lange lister til hver eneste butik.

Lille-Annikkens øine var som to stjerner, naar hun kikkede ind i butikvinduerne. Hvad skulde hun købe til Helenchen og Lischen og papa og mutter der langt nede i Tyskland?

Og Store-Annikken sad med en liden, skidden portomonæ klemt ind i sin store haand og spekulerede paa det samme. Hvad skulde hun sende hjem [102] til præstegaarden. Til alle jenterne og Gamle-Elias og husmandsbarna ogsaa. Hun maatte kunne købe mangfoldige ting, saa mange penge havde hun aldrig i livet eiet.

Maren Anne havde alt gjort sit valg og købte billedbøger til de sure brødre sine. Ebba købte skøiter til sin tykke, runde grossererfar inde i Stockholm, en present han blev alt andet end «belåten» med.

Bedstemor raabte: «Glædelig jul» ind i alle døre i smaahusene i yderkanten af byen. Og konerne kom ud paa trapperne og neiede til bedstemor.

«Aa nei, er inte moderen paa Blommedal ude og kjører ogsaa idag».

«Ja, jeg er saa, Katrine, hvordan gaar det med gigten?»

«Aa, den smørelse, frua sendte, var ekstra den».

«End hosten til gamle mor da?»

«Aa, jeg synes, den har letnet efter de draaberne, frua sendte».

«Det var bra, Katrine, send op en af børnene til Blommedal imorgen, som sædvanlig – og glædelig jul for dig og dine».

«Tusind tak, og glædelig jul for moderen paa Blommedal».

Saadan gik det foran næsten hvert eneste af de smaa huse. Sjøgren kjørte i sagte skridt, hvert øieblik kommanderede bedstemor udenfor en trappe: «Stop». Og saa raabte hun med sin stentorstemme til nogen viste sig.

[103] Øinene lyste paa de fattige koner med barn paa armen, naar de saa den mægtige skikkelse i slæden. Allevegne, hvor bedstemor kjørte, bragte hun glæde, og allesammen blev inviteret til at komme til Blommedal næste dag.

Den sidste hytte var passeret, og landeveien laa foran dem. «Kjør saa paa, Sjøgren», sagde bedstemor.

«Saa har jeg gjort denne julebytur dette aar ogsaa», vedblev hun.

Hun blev saa underlig og stille, saa alle børnene ogsaa tystnede af.

«Det er rart at være gammel, barn», sagde bedstemor, «det er rart, og det er godt. Jeg vilde ikke være ung igjen som dere, barn, nei, jeg vilde ikke».

Hvor rart, tænkte Maren Anne, tænkt, at bedstemor heller vil sidde der med rynker i panden og snart skulle dø, end at være ung som os. Og jeg, som synes det

er saa deiligt at leve og blive til noget! Aa, du store – alt det jeg skal gjøre i verden, tænkte Maren Anne med sine femten aar.

Det var næsten ikke muligt at komme af vognen med alle de pakker. Og bedstemor var den største pakke af altsammen. Hun lo saa, inden de fik lempet hende ud, at hun havde taarer i øinene, saa sløret maatte op, og lommetørklædet frem.

«Husker du dengang, Maren Anne, for fire aar siden, da jeg besøgte dere derborte paa vestlandet»,^[136] sagde bedstemor, «og allesammen, der boede omkring, var samlet nede paa den lille brygge for at se, hvorledes bedstemor saa ud; det var jo en begivenhed ^[104]indi fjorden vel – og saa var det ingen, som kunde orke at løfte mig af baaden, og gaa kunde jeg ikke med min daarlige hofte – og saa krøb jeg iland opover de runde stenene. Det var en storartet ankomst, ikke sandt, Maren Anne?»

«Jo, jeg husker det godt, det var baade leit og latterlig paa samme tid».

«Der maa dampkran til for at løfte slige som mig, ser du», sagde bedstemor, «pas dig du, Annikken Præstgara, du blir akkurat en af samme sorten som bedstemor».

Julaftens formiddag sad bedstemor i den store spisestue og havde stor modtagelse af bygdens og byens fattige. Der var et ustanseligt tog opigjennem Blommedalsalléen af fattige, blaafrøse smaagutter med spand, gamle krogede mænd baade med en og to kjæpper, gamle indtullede koner og smaajenter med mindre søskende ved haanden.

Ind kom de alle, fik kaffe og julekage. Og gryn og mel og kjød og brød i kurve og spand med tilbage. Og allesammen fik en præken af bedstemor med paa kjøbet. Og den lille tale af moderen paa Blommedal, den huskede de mange gange bedre, end hvad præsten sagde i kirken.

Alle kusinerne maatte varte de fattige op. Det var et øieblik, som Ebba knurrede lidt og vilde holde sig for god. Men der behøvedes ikke mere end, at bedstemor vendte de lyse øine og den krumme næse mod hende og begyndte:

^[105] «Jeg tror, du er –». Længer kom hun ikke, før Ebba var ligesaa ivrig, som de andre.

Saa var det slut. Den sidste fattiggut gik ganske skjev af den store klædesbylt udigjennem Blommedalsporten, og helligaftenenes fred begyndte at sænke sig over den store gaard.

Stille, knirkende koldt og blegt maanelys uden døre, tjenestegutten havde netop lagt friske afhugne grankviste foran alle indgangsdøre ude i sneen, ud fra køkkenet stod en duft af saltmad fra den store gryde, der kogtes til folkene, men inde i Rosenværelset lugtede der gran, frisk skoglugt af det store juletræ, der rakte helt op i taget.

Kusinerne pyntede det selv. Skulde noget vanskeligt arrangeres høit oppe i toppen, maatte Maren Anne til, hun var den mest praktiske af de fire; skulde der hugges af en gren, eller det gjaldt noget grovere arbejde i det hele, saa var det Annikken Præstgara, som maatte til, medens Ebba overtog alt, hvad der hørte til den finere udsmykning. Og Lille-Annikken hoppede paa et ben og sagde: «Ak, ak», og gik i veien for alle de andre.

Allesammen havde sine forfærdeligt godt ombundne pakker, som det stod om livet, at ingen maatte se snippen af engang, de blev stukket saa hemmelighedsfuldt som muligt langt ind under juletræets nederste grene.

Og bedstemor sad i sin lænestol, slog de store hænder mod lænestolens arme og frydede sig:

«Dette blir fest – dette blir fest!» sagde bedstemor [106] den ene gang efter den anden, «tænk, her har Duus og jeg gaaet og stuslet alene julekveld efter julekveld».

Altsammen skulde gaa efter god gammel skik. Akkurat som det var brugt paa Blommedal jul efter jul. Med risengrød og ribbensteg, mjød og fattigmand.

«Ingen nye kruseduller om juleaften», sagde bedstemor.

Herskabet spiste i den store spisestue, tjenerne i den lille. Bedstemor var selv ude og drak folkene til og sagde med sin dybe stemme: «Gud være med os alle».

Og tjenerne med Sjøgren i spidsen sagde i kor: «Glædelig jul for frua».

«Det er ligesom saa høitideligt», sagde Maren Anne, «noget jeg kommer til at huske paa siden».

Rosenværelset var deiligt i glansen af juletræet. Kom man derind fra mørket, var træet saa straalende, at man glippede med øinene. Bare et glitrende, straalende

lyshav.

«Intet skal spares, nu jeg har mine barnebarn hos mig», sagde bedstemor, «ingen kan vide, hvorledes det er en anden jul».

Der var kommet pakker og kasser hjemmefra til alle de fire kusiner. En stor kasse fra Stockholm, det var som en hel butik væltede ud af den, pakker fra præstegaarden, og pakker fra vestlandet, og helt nede fra Tyskland en liden kasse til Lille-Annikken.

[107] Ebba prøvede slør og stads fra Stockholm foran det store speil:

«Det klæder mig simpelthen storartet, nei, se her – se her –».

Annikken Præstgara sad med et underligt ansigt og to store vaatter med roser trukket paa hænderne, som budeierne hjemme havde syet til hende. Lille-Annikken fløi om med sine leende øine og hele kurver af confetti, som hun strøede ud over dem. Der laa dynger af confetti i alle farver udover gul vene. Og Maren Anne havde faat et illustreret værk og den lille, stærke, krumme næse var ikke til at rikke væk fra bogens blade.

Ud paa aftenen kom Stjernegutterne. Ingen af kusinerne havde før seet den gamle skik og flokkede sig sammen ude i den røde salon, hvor alle lys blev slukkede, da den store oplyste stjerne blev baaret ind af hvidklædte gutter oppe fra brugene.

Den gamle skik var gaat mere og mere af mode nede i byen, men alle vidste, at moderen paa Blommedal likte, at Stjernegutterne kom til hende, – slig en tur til Blommedal lønnede sig ogsaa.

Det var en stor hvid stjerne overtrukket med tyndt hvidt tøj og vel en halvanden meter høi, indeni var der sat et lys og udenpaa stjernen var der klistret bibelske billeder, og hele greien var til at dreie rundt.

Den store, hvide oplyste stjerne dreiedes langsomt rundt derinde i det mørke værelse og bag den stemmede en fire, fem skarpe høie guttestemmer op den gamle vise:

[108] «Godaften herinde
Baade mand og kvinde.

Jeg løfter paa min hat
Og siger Godnat –».

Bedstemor sad stille med foldede hænder og stirrede paa stjernen. Saaledes havde hun siddet i otteogfirti juleaftener her paa Blommedal og mange generationer af gutter havde sunget stjernesangen for hende, og mange, mange tanker gik gennem bedstemors sjæl.

Stjernegutterne var gaat. «Og nu», lød pludselig bedstemors dybe røst, «nu skal juleevangeliet læses, læg nu alt andet bort».

Der sank stilhed over dem alle. Og bedstemor læste med høi pathos det gamle, evig unge evangelium og julesalmerne. Saa lukkede hun den store fløiels salmebog med det store forgyldte kors og bøiede sit hoved dybt:

«Og saa vil jeg holde en tale», sagde bedstemor. «Jeg sagde igaar, da vi kjørte hjem, at det var godt at blive gammel, og at jeg ikke, om jeg kunde, vilde leve livet om igjen. Det kunde vist ingen af dere forstaa, og ikke vilde det være naturligt, om dere gjorde det heller. Men naar dere er kommet saa langt i livet som mig, saa vil jeg haabe, at evighedshaabet lyser stærkere for dere end livet nogensinde har gjort.

For se nu paa gamle bedstemor, barn! Alt hvad menneskene sætter pris paa og jager efter i verden, det har jeg havt. Jeg har været, hvad folk kalder ^[109] et lykkeligt menneske. Jeg har havt kjærlighed og husfred og rigdom og helbred, kunde byde og raade, som jeg vilde. Men det er ikke alt det, som gjør lykken i et menneskes hjerte, det skal dere huske paa, at bedstemor har sagt.

For lykken det er at være snild og god og tænke godt for andre det, barn, lykken det er at glemme sig selv og leve for at lyse lidt op i al den sorgen her paa jorden. Hvis jeg ikke i al skrøbelighed havde forsøgt at gjøre det, saa havde jeg været et ulykkeligt menneske, endda jeg har siddet som frue paa Blommedal snart indpaa de halvhundrede aar.

Husk paa det.

Og endda ulykkeligere vilde jeg været, om jeg nu ikke havde havt det evige livs haab, der lyser for mig saa stærkt, at det rigeste jordeliv synes mig som tant og usselhed at regne mod det. Om ikke længe skal jeg lægge af mig denne gamle kjolen, dette gamle legeme, – og saa skal jeg begynde paa noget nyt og herligt. Derfor siger jeg tak og er glad, fordi jeg er gammel. Og dette skal dere altid huske paa, at bedstemor har sagt».

Det var en høihed over bedstemor, der hun sad, de fire datterdøttre stirrede paa hende. I alle de fire unge sjæle var den tanke:

«Ja, vi vil være som bedstemor har sagt».

Og bedstemor tog sit glas og nikkede til frøken Duus: «Tak for alle dine milde ord i aarets løb – Duus –».

[110] Snart sov hele Blommedal hin julenat. Maaneskinnet laa blegt og festligt udover den store gaard med de mange huse, over parkens og alléens rimede træer og buske og over de hvide snedækkede marker rundt om.

Baldamer

[111] Det havde været barnebatter over en lav sko i byen den jul. Seks aftener i træk havde Sjøgren kjørt kusinerne paa bal. Og vond var han, saa det forslog. Det gik i susende trav hjemover hver eneste nat, til Annikken Præstgaras store fornøielse.

Anne stuepige sad oppe og ventede, stod med lampe i gangdøren, mens de fik krabbet sig ud af sluffen, havde ølost til dem, hvis de frøs, og klædte de fire baldamer af.

Men ude i drengestuen bandte Sjøgren paa, at skulde dette vare længe, saa reiste han til april flyttedag, saa kunde frua ha det saa godt, naar hun stelte sig slig og trak sligt uvæsen ind i huset. Et gammelt roligt hus, som havde gjort fra sig den slags leven. Forresten, naar de havde kræfter til at danse, saa havde de saamænd ogsaa kræfter til at *gaa* hjem paa sine ben, mente Sjøgren.

Hver gang de trykte balinvitationer kom til kusinerne [112] paa Blommedal, blev det en sorgens dag for Annikken Præstgara.

Først sagde hun bestandig rent ud, at hun ikke vilde gaa.

Hvad mening var det i at hoppe og springe saadan hele lange aftenen?

Nei, nu kunde det være nok, nu vilde hun ikke paa bal mere.

Dette havde aldrig hændt bedstemor før, at en liden pige paa fjorten aar ikke havde lyst at gaa paa bal. Alle hendes fire døttre havde jo været ellevilde, naar de skulde afsted.

«Nei, ved du hvad, Annikken Præstgara», sagde bedstemor, «dette er bare paafund og rariteter af dig, fordi du er vokset op deroppe i ensomheden – paa bal skal du».

Naturligvis kom saa Annikken Præstgara paa bal. Men ikke et øiebliks tanke skjænkede hun sin dragt. Naar de absolut vilde have hende afsted, saa fik jo de

andre tænke paa det – ræsonnerede Annikken. Hun stod som en støtte og lod sig prøve paa og vilde ikke se sig i speilet et øieblik.

«Nei, jeg vil ikke se i noget speil», sagde Annikken Præstgara og satte rynker i panden.

Naar hun saa var kommet paa bal, figurerede hun i francaise, som om de trak hende i en snor frem og tilbage og stirrede paa sin kavaller, som hun agtede at myrde ham, bare denne francaise var vel over.

Men var der nogen, der havde revet sin kjole itu, og den i største hast maatte rimpes sammen ude ^[113] i paaklædningsværelset, eller nogen havde skognav, eller nogen havde faldt og slaat sig paa det glatte dansegulv, saa var Annikken Præstgara der som en stor, trøstende engel.

Hun kunde sidde saa taalmodig og sy sammen en flænge i en kjole, eller lægge vaade omslag paa en blaa tinding – de andre kunde danse saa meget, de lystede for hende. Nu var hun jo paa bal, saa gjorde det jo ingenting, om hun sad i paaklædningsværelset.

Om morgenen ved frokostbordet fik saa bedstemor referat af det hele.

«Nu», sagde bedstemor forventningsfuldt og saa rundt paa alle de fire ungdommelige ansigter.

«Jeg har haft det förtjusande», sagde Ebba, «tænk, mormor, jeg fik tolv kotillonstegn».

«Det var morsomt», sagde bedstemor, «og du, Maren Anne?»

«Ikke værst», sagde Maren Anne. «Og du, Annikken?» spurgte bedstemor.

«Du kan tro, vi kjørte gjildt hjemover», sagde Annikken Præstgara – «aa du, hvor fort Sjøgren kjørte inat». Igrunden var det kjøreturen hjemover i maaneskin og susende trav, der forsonede Annikken Præstgara med ballerne idetheletaget.

«Morede du dig paa ballet da?»

«Aa – jeg dansede da nogen danse –»

«Var det nogen danse, du ikke dansede da, Annikken min?»

«Ja, mange», sagde Annikken Præstgara freidigt.

[114] «Ak», sagde Ebba, «jeg tror, jeg havde fire engagements til hver eneste dans».

«Men du maa tale med dine kavallerer, Annikken», sagde Maren Anne.

«Annikken konverserer aldrig paa bal», sagde Ebba, «hun holder hænderne paa maven, saaledes – – og siger ikke et eneste ord».

«Pas dig selv du», sagde bedstemor, «men du maa tale med dine kavallerer, Annikken».

«Hvad skal jeg sige da?»

«Du kan jo sige, at det er deiligt slædeføre nu – eller at det er et nydeligt bal –».

«Ja, men det ved de jo iforveien», sagde Annikken.

«Ja, saa kan du jo spørge, om de morer sig», sagde bedstemor.

«Men det bryder jeg mig ikke om at vide», sagde Annikken.

Saa lo de allesammen.

«Du er noget for dig selv, du Annikken Præstgara», sagde bedstemor.

Hilleborg havde ikke været buden paa et eneste bal eller dansemoro hele julen. Hendes forældre havde ikke omgang med nogen af dem, der holdt baller, de havde jo idetheletaget ikke omgang med nogen.

Hilleborg var fortvivlet over, at hun ikke blev buden noget sted.

Aa, hun som havde saadan lyst at danse!

Hun græd saa saart hjemme i det lille køkken [115] hos moderen, da Ellinor Vig havde bal, og hun ikke blev buden der heller. For det havde hun igrunden havt et lidet haab om. Den aften stod hun ude paa torvet og stirrede op paa de oplyste salsvinduer hos amtmanden. Da sluffen fra Blommedal med de fire kusiner kom kjørende og stansede udenfor porten, stod Hilleborg i skyggen af nabohuset og saa paa dem.

Men ingen maatte se hende, nei, ingen, ingen!

For alle troede, at hun bare lo og ikke brydde sig om noget, og saa var hun mange gange saa fortvivlet, saa fortvivlet.

Ikke engang Maren Anne maatte vide det, – ingen anden end mor!

Naar hun saa mødte veninderne fra skolen og Blommedal dagen efter et bal, var hun lige kjæk som altid.

«Er det ikke fortærende, ikke at komme paa baller», sagde Ebba.

«Naar ingen beder mig saa –», sagde Hilleborg i en ligegyldig tone.

«Jeg ved godt, at du ikke blir buden, men er du ikke fortvivlet for det?»

«Jeg blæser i det jeg – er du forresten lei af dig, fordi du ikke kan gaa paa skøiter?»

«Det er en ganske anden sag», sagde Ebba overlegent.

«Akkurat hip som hap», sagde Hilleborg.

Men Maren Anne forstod det alligevel. Hver [116] gang, hun blev buden paa bal, gav det et stik indi hende, fordi Hilleborg skulde faa en ny sorg.

Aa, hvor Maren Anne ønskede, at bedstemor skulde holde bal, bare fordi, at Hilleborg kunde blive buden.

«Nei, min guldunge», sagde bedstemor, «jeg er for gammel til at holde bal. Jeg kunde ikke udføre mine pligter som værtinde, saaledes, som jeg er vant til fra gamle dage. For et overhoved maa der være paa et bal, ligesom over alt andet i verden», sagde bedstemor.

«Det var bare for Hilleborgs skyld», sagde Maren Anne.

«Ja, jeg forstaar det», sagde bedstemor

«Tænk, om nogen vilde bede Hilleborg i mit sted», sagde Annikken Præstgara, «gaar det ikke an at bede om det, bedstemor?»

«Nei, barn, det gaar ikke an, men tro du mig, Maren Anne, Hilleborg faar nok ogsaa sin glæde i verden, om hun ikke kommer paa baller nu».

«Ja, men hun har det saa leit, bedstemor».

«Vorherre glemmer ingen», sagde bedstemor høitideligt, «og han har nok gjemt noget for Hilleborg Hekleberg ogsaa, maa du tro».

– Men saa en balaften gav bedstemor de fire kusiner en lektion, som de aldrig glemte i hele sit liv.

De var dengang buden til et af byens første handelshuse. Der var syet nye kjoler til dem alle, og fire par broncerede sko af meget forskjellig størrelse var bestilt til de unge damer.

[117] Lamperne over toiletkomoden var tændte inde i soveværelserne, de nye kjoler laa udbredte paa sengene, det bragede i stivede skjorter, naar de blev sluppet ned over hovederne paa de zirligt kjæmmede baldamer. Og allesammen havde det frygteligt travelt og var varme, røde og febrilske i det lumre værelse.

Saa opdagede Ebba og Maren Anne, at sytigheden havde glemt bæltet til deres kjoler.

«Rasende ærgerligt», sagde Maren Anne, «hvad skal vi nu gjøre?»

Ebba stampede i gulvet og skjendte paa svensk, saa det lynede dem om øinene.

«Jeg har nogen hvide silkebaand, om dere vil ha dem», sagde frøken Duus og skyndte sig ud for at hente dem.

«Uf, saadan gammel forlagt stads», sagde Maren Anne ærgerlig – «jeg vil sandelig ikke ha nogen ældgamle baand paa denne nydelige kjole».

«Ha, ha», lo Ebba, «nei, hun maa aldrig indbilde sig, at vi vil gaa i hendes gamle balstads».

Der var frøken Duus igjen med nogle gamle nydelige silkebaand, der rigtignok havde faaet et gulagtigt skjær af længe at ligge gjemt i en komodeskuffe.

«De har været meget kostbare», sagde frøken Duus, «og de er jo endnu nydelige og vil dere ha noget parfume, her har jeg noget deiligt –».

Maren Anne skjøv fra sig: «Tak, jeg liker ikke parfume – jeg kan ikke udstaa den – uf –».

Og Ebba lo himmelhøit af silkebaandene:

[118] «Ha, ha – kan De tro, at vi vil gaa paa bal med saadant noget filleri – ha, ha – at De vil tilbyde os saadant, frøken Dus –».

«Nei, ialverden, hvad skal vi gjøre», sagde Maren Anne med en rynke mellem øinene og vendte ryggen til frøken Duus.

Frøken Duus stod et øieblik stille, saa tog hun de gamle silkebaand og rullede dem hurtigt sammen, men hun skjalv paa hænderne.

Men der stod bedstemor i den halvaabne dør:

«Her blir ingen reise paa bal fra Blommedal iaften – I tager øieblikkelig af eder al balpynt».

De blir staaende aldeles forstenede og stirre paa bedstemor.

«Nu, har I ikke hørt, hvad jeg har sagt?»

«Ja, men mormor» – begyndte Maren Anne.

«Tag af dem den stads», befalede bedstemor Anne stuepige.

Frøken Duus for skyndsomt ud af døren, og Anne stuepige begyndte hurtig at hægte Maren Annes kjole op.

«Men søde mormor da, hvorfor maa vi ikke gaa paa bal?» spurgte Ebba.

«Og det spørger du om? Efter at have behandlet den gode, fromme sjæl der –» bedstemor pegte paa døren, hvor frøken Duus netop var forsvundet – «paa den ukjærlige, stygge maade, saa skulde dere faa lov at gaa paa bal og more dere! Nei, mine venner, det blir der intet af, – naar I [119] har faat eders hverdagskjoler paa, kommer I alle ind i Rosenværelset til mig».

Dermed gik bedstemor.

Annikken Præstgara vrængte balkjolen over sit hoved med en vis lettelse, ikke et ord blev ytret derinde, uden Anne stuepigens halvhøie:

«Gud naade dere, nu var frua vond –».

Der kom de alle fire listende ind i Rosenværelset.

«Kom herhen», sagde bedstemor, «jeg vil fortælle dere, at jeg hørte, hvad der blev sagt gennem den halvaabne dør. Fra begge Annikkerne hørte jeg intet ukjærligt, saarende ord, men jeg gik ud fra, at det ikke var en saa stor opofrelse for dere to at lade være at reise paa bal iaften. Men det er dig, Maren Anne, og dig Ebba, der skal huske denne aften. Det vil jeg sige dere, at det er ingen fine sjæle, der taler til en ensom ældre dame, som I to overmodige væsener har gjort iaften. Hvad er det, I er overmodige af? Af eders ungdom? Om ikke mange aar staar I akkurat paa samme trin, som frøken Duus, kanske forladte, uden hjem som min snilde Duus. Jeg har nok ogsaa før i eders væsen ligeoverfor frøken Duus mærket noget af dette dumme overmod, men jeg har ikke før i aften hørt det udtrykt i ord. Det er sjælens ufinhed og dumhed, der aabenbarer sig paa denne maade, Ebba og Maren Anne – at jeg skal være nødt at sige dette til dig – Maren Anne –» sluttede bedstemor.

Og alle kusinerne hørte, hvad de aldrig før havde hørt, at bedstemor skjaldv i stemmen.

[120] Men ude i vognskjulet trak Sjøgren sluffen ind i igjen, saa det duredede: «Dette var det fornuftigste frua har gjort i denne vinter», tænkte Sjøgren, «nu kan det være slut med denne turinga».

Maren Anne laa længe vaagen den nat.

Hun havde altid syntes, at frøken Duus var et kjedeligt menneske. Det var jo aldrig en lyd i hende. Og aldrig i verden havde det faldt hende ind, at frøken Duus ogsaa havde sine tanker og sine følelser!

Det røbede ingen fin sjæl, havde bedstemor sagt!

Aa Gud – og hun, som gjerne vilde være nobel og ærlig og retskaffen! Maren Anne græd næsten aldrig, men den nat kom der noget vaadt ind under hendes øienlaag, inden hun sovne.

Aa, om hun bare kunde gjøre frøken Duus noget godt.

Aa, gid det bare var morgen, at hun kunde vise frøken Duus, hvor hun angrede!

Vorherre husker paa Hilleborg

[121] Bedstemor skulde have sit whistparti. Det var den eneste selskabelighed, der endnu var tilbage paa Blommedal. Generalinde Thurmann og gamle frøken Lützow var allerede ankomne. Generalinden var stor og værdig, men Tina Lützow var tynd og bitteliden og forsvandt i en mængde tørklæder. Naar hun reiste sig fra en stol, faldt der altid en to-tre tørklæder fra hende, som hun havde anbragt paa de utroligste steder.

Frøken Duus havde røget baade med kongerøgelse og røgelsevand, lamperne lyste henover det purpurrøde gulvteppe, whistbordet var fremsat, kortene i en zirlig vifte bortover bordpladen, færdige til at trækkes, men fjerdemand, gamle postmester Mehl, lod vente paa sig.

Klokken blev seks, og den blev syv – nei, ingen postmester!

«Pop, pop – hvor har manden gjort af sig», [122] sagde gamle generalinden, «han er da ingen gammel mand, saa der kan være hændt en ulykke –».

«Gammel» – sagde Tina Lützow – «en¹³⁷ mand i sine bedste aar, paa vor alder –».

«Nei, Tina Lützow mor, kalder du vor alder den bedste alder», sagde bedstemor.

«Jeg er nu yngre end dig da, maa du huske», sagde Tina Lützow.

«Aa, saa forlegen hun er for at komme frem med de stakkars to aarene, som skiller os», sagde bedstemor.

«Ja, postmesteren er nu ikke mere end sine otte og seksti – lad mig se – dengang vi dansede fandango –».

Borte i sofaen fik alle ungdommerne lydløse latteranfald med tanken paa, at frøken Lützow nogengang¹³⁸ havde danset fandango! Da havde hun vel mistet alle

de tørklæder, hun eiede og havde.

«Det sner forfærdeligt ude», sagde Maren Anne. Hun havde været ude for at se efter Hilleborg, som hun havde ventet opover i aften.

Allesammen var borte i karnapvinduet for at se paa sneen. Udenfor det dybeste mørke, store bløde snefloker hang fast paa de duggede ruder.

«Jeg liker ikke dette, at ikke postmesteren kommer, jeg», sagde bedstemor, «det ligner ikke ham, at han ikke sender bud, naar han er forhindret».

«Det blæser ogsaa, saa sneen driver», sagde Maren Anne.

[123] «Herregud, hvorledes skal vi komme hjem da», sutrede Tina Lützow.

«Pop, pop, vi sidder godt her, vi sidder», sagde generalinden.

Bedstemor haltede ud og ind: «Nei, Duus, jeg liker ikke dette, som sagt, send gutten nedover med lys og lygte».

«Jeg venter Hilleborg ogsaa», sagde Maren Anne.

«Lad gutten gaa øieblikkelig», kommanderede bedstemor.

Postmester Mehl havde gaat hjemmefra byen i tussmørket, som han pleiede. Pent og zirligt gik han som sædvanlig. Graat tyndt haar, guldbriller for sine meget nærsynte øine og et bitte lidet gult ansigt, det var postmester Mehl.

Det er godt, jeg tog gamacher, føret blir ikke videre rart opover, tænkte postmesteren – nu tager det jo til at sne igjen noget ganske nederdrægtigt –.

Postmesteren stampede og gik: «Svineveir – svineklima» – mumlede han, «at nu ikke veiret holdt sig ieftermiddag heller –».

Og blæse gjorde det ogsaa! Store, vaade snefloker klaskede mod hans briller og blændede aldeles postmesterens daarlige øine,

«Naa, naa», han maatte staa stille, tage brillerne af og tørre dem.

Se saa – hvor var nu veien?

Saa mørkt det var blit – naa, ja, ja – naturvis var det veien, nu kjendte han sig jo godt igjen –.

[124] Men ialverden, der var jo brillerne atter ganske dunkle.

Atter skulde de tørres, men postmesteren var valen paa fingrene og, kladask, der laa brillerne i sneen.

Postmesteren kravsede og ledte med sine gamle fingre nede i den bløde sne. Det var ham umuligt at finde dem, komplet umuligt!

Naa, dette ser godt ud, tænkte postmesteren, her staar jeg i mørke og snefog uden briller og ser ikke en haand for mig. Jeg vender om og gaar tilbage til byen, det gjør jeg – men nei, nu skulde jeg vel paa det lag være nærmere Blommedal end byen, nu ser jeg vel snart lysene deroppefra. Nei, det er sandt – jeg har jo ingen briller –.

Pludselig sank han dybt ned i den bløde sne, tumlede op igjen, traadte feil og dumpede atter ned i grøften og faldt omkuld.

«Det er min sidste time, Vorherre være mig naadig», tænkte postmesteren. Der mistede han sandelig ogsaa hatten. Umulig at finde den igjen i alle de masser af blød sne.

Ialfald var ikke postmesteren istand til det, saameget han end ledte. Han kom sig dog op igjen og stampede videre – men var han paa veien? Det var saa knudret at gaa – stormen piskede det tynde graa haar om ørene paa ham, og sneen føg tæt som en væg.

Vorherre være mig naadig, tænkte postmesteren igjen, dette kommer jeg aldrig levende fra – aa –.

[125] Da hørte han med ett gjennom blæsten en klar skingrende stemme.

«Er her folk?»

«Javist, er her folk», raabte postmesteren, «halløi».

«Halløi», raabte stemmen igjen, en skarp barnestemme, «hvem er det?»

«Det er mig, det er Mehl, det er postmesteren».

Stemmen kom nærmere: «Hvor er De henne da?»

Postmesteren skreg op igjen. Pludselig stod der ret foran ham en liden pige.

«Men ialverdens tid, hvorfor gaar De ud i akeren da, postmester?»

«Akeren», sagde postmesteren stødt, «er du fra sans og samling?»

«Hvorfor holder De Dem ikke i veien da?»

«Ja, du har godt for at snakke, du har kanske katteøine, der ser i mørket –».

«Ha, ha».

«Kan du le i denne situation?»

«Ha, ha, ha».

«Nei, du er besynderlig – hvem er du?»

«Jeg hedder Hilleborg».

«Jeg skal til Blommedal».

«Ja, det skal jo jeg ogsaa»

«Men kan du finde veien?»

«Ja da – men De har jo ingenting paa hovedet, postmester?»

Postmesteren forklarede omstændelig, at han havde mistet huen. Der tog Hilleborg sin egen skindhue af og satte den paa postmesterens hoved.

[126] «Men – saa har du jo intet selv –»

«Aa, blaas i det», sagde Hilleborg, «hold nu i min kaabe».

Postmesteren holdt krampagtig fast i Hilleborgs lille, gamle kaabe, de stampede sig frem med snefog og storm midt imod.

Endelig var de oppe i Blommedalsalléen.

«Du maa ikke slippe mig», sagde postmesteren ængstelig.

«Kan De tænke det da, stamp ordentlig i, her kommer vi til en vældig snefon –».

«Du er min gode engel», sagde postmesteren.

«Ha, ha, ha». Den lyse latter var saa velgjørende frisk i stormen og mørket.

Naturligvis faar jeg mavebetændelse efter dette, tænkte postmesteren, eller gigtfeber – nei, naturligvis blir det lungebetændelse. Ja, han kjendte det alt –.

«Igrunden er det gjildt dette», sagde Hilleborg pludselig.

Nei, at dette skulde være gjildt, det gik dog over postmesterens forstand.

«Der er lys, postmester, der kommer nogen med lygte».

Det var gutten fra Blommedal, der kom stampende.

«Jeg skulde nok lodse dere frem, jeg».

«Ja tak, men du ser, jeg har lods før», sagde postmesteren.

«Jeg ser det», sagde gutten.

Der var de oppe paa tunet. Et eneste voldsomt ^[127] vindkast til, der næsten kastede den lille, spinkle postmester ind mod gadedøren – og saa var de inde i den varme, oplyste forhal.

Alle kom styrtdende ud, da det rygtedes inde i stuerne, at de var komne. Tina Lützow mistede to tørklæder paa veien ud. Postmesteren var aldeles oversneet med store vaade snefiller i det tynde haar, i øienbryn og skjæg, og dryppende vaad paa frakkekraven.

«Jeg har været i den kompletteste dødsfare», begyndte postmesteren.

Der stod Hilleborg uden hat, drivvaad i haaret, ildrød i kinderne og smilede til begge øren.

«Ja, det barn har reddet mig», sagde postmesteren, «hun var sendt direkte fra himmelen».

«Jeg hørte, at det ligesom var nogen, der stønnede», sagde Hilleborg, «og saa gik jeg efter lyden –».

«Et herrens veir – et herrens veir –» sagde postmesteren.

«Pop, pop», hørtes generalindens stemme inde fra salonen, «men vil de gode mennesker da ikke komme ind?»

Snart sad postmesteren i bedstemors hvide uldstrømper og broderede tøfler og nippede til sin rødvinstoddy, mens bedstemor holdt et foredrag for ham, om hvor uforsigtigt af en gammel mand, som han, at begive sig alene opover en mørk landevei. Hvert kraftsted i sin tale – og de var ikke saa faa – ledsagede bedstemor med et eftertrykkeligt slag af sin store haand paa postmesterens lille skulder.

[128] Og Hilleborg var ellevild og sprang i dørene, som hun alle sine dage havde hørt til paa Blommedal.

Ret som det var, satte hun sig ned foran flygelet og med sin bløde, friske stemme sang hun den ene sang efter den anden. Gamle sange, som alle de fire gamle kjendte fra sin ungdom, og som bragte dem til at ryste vemodigt paa de hvide hoveder og til at stirre langt ud for sig, som de saa noget, som Maren Anne, Ebba og begge Annikkerne endnu ikke øinede.

«Det barn har jo en forbausende stemme», sagde postmesteren.

«Postmester», sagde bedstemor pludseligt og bøiede sig bort til ham, «det var noget for Dem».

«Noget for mig?» Postmesteren saa temmelig forvildet ud.

«Ja, at hjælpe frem – med alle deres grunker – alene som De er i verden – hvor vilde De faa nogen større glæde end hjælpe den stemme der frem til noget – nu har jo ogsaa Vorherre ført dere to sammen paa sin underlige maade».

Hele aftenen sad postmesteren og spillede med sin venstre haands fem fingre paa sin lange næse, en vane han havde, naar han rigtig funderede paa noget, mens han uafbrudt kastede sideblik hen paa Hilleborg. Spille kort vilde han ikke – nei, han var for rystet af aftenens begivenheder –.

De tre damer spillede med blindemand, bedstemor brugte sine stærkeste kraftudtryk, generalinden sagde »pop» for hvert andet ord, og Tina Lützow [129] sutrede med to tørklæder om livet, men alle tre var i et brillant humør.

Og postmester Mehl spillede saa voldsomt paa sin næse, som han aldrig før i sit liv havde gjort. Derfor tog han ogsaa en stor beslutning.

Den stemme og det pigebarn vilde han hjælpe frem, saasandt han hedte Mathias Mehl.

Om aftenen kjørte Hilleborg hjem paa generalindens fang. Hun vilde først sætte sig hos frøken Lützow, da Hilleborg syntes det var mindre formasteligt, end at sætte sig paa en generalinde. Men frøken Lützow skjød hende fra sig med alle de arme, hun havde:

«Vil du knuse mig, barn».

Hvad der hændte i Prinsekammeret

[130] Der havde været et omreisende skuespillerselskab i byen, og alle smaapigerne i ottende og niende klasse havde faat et slags theaterfeber. Der var ikke tale om andet end himmelske skuespillere og komedie i hvert eneste frikvarter, og om eftermiddagene løb halve skolen gadelangs efter skuespillerne blot for at faa et glimt af dem. Der var et formeligt spioneringssystem sat i gang for at udforske, hvad tid disse benaadede mennesker viste sig paa gaden.

Og havde de saa faat øie paa en eller anden af disse lykkens yndlinge, der levede i en deilig verden, saa aldeles forskjellig fra, hvor andre dødelige opholdt sig, kunde man være man vis paa, at hele flokke af halvvoxne pigebørn løb grasat rundt alle hjørner for at nyde den lykke at møde theatrets elsker en halv snes gange paa en eftermiddag.

Selv Maren Anne blev revet med, læste sine lekser i en rivende fart, spurgte bedstemor, om hun [131] fik lov at spadserere til byen, og travede afsted baade i tide og utide.

Annikken Præstgara var derimod aldeles uimodtagelig.

«Jeg skjønner mig ikke paa noget saadant, jeg», sagde Annikken Præstgara.

«Nei, du er jo komplet interesseløs», sagde Ebba, «tænk at ha saa lidet følelse, du er jo formelig gjort af granit –».

Annikken svarede ikke, men bare saa alvorlig frem for sig med de store øine.

Hilleborg, Ebba og Lille-Annikken var derimod i den syvende himmel alle tre. Ebba og Lille-Annikken var af de ivrigste gadebeundrere, og blev henrykte, naar de saa en skuespillernæse i et vindu. Naar Ebba havde kjøbt en svibel og sendt til en skuespillerinde med en overstrømmende billet om, hvor hun beundrede hende, havde Lille-Annikken ikke rist eller ro, før hun ogsaa havde sendt en violbuket og en bitte liden gebrokket seddel.

Hilleborg tog det derimod paa en anden maade. Det var hende slet ikke noget om at gjøre at møde skuespillerne, at sende blomster og denslags.

Det laa ikke for Hilleborg Hekleberg.

Nei, hun vilde spille komedie selv.

I frikvarteret stod hun oppe paa kathereret, slog sig for brystet, saa det formelig sang i det, rullede med de smaa indgrodde øine og deklamerede med stærk pathos. Hvad det egentlig var, hun deklamerede, tog Hilleborg ikke saa nøie, det kunde for den sags [132] skyld være de mest dagligdagse ting, naar bare tonen og pathosen var der.

Der var ikke tale om andet, komedie vilde Hilleborg og de fire kusiner spille. Og Blommedal var jo det brillianteste sted af verden at spille komedie paa. Rum var der og dragter ogsaa i overflødighed. Oppe paa loftet var nemlig et helt loftskammer, der hang fuldt af gamle stadsklæder. Bedstemors aflagte silkekjoler, og døttrenes balkjoler, gamle, krøllede florskjoler, hvor det endnu kunde hænde, at en og anden ensom balblomst, lidt bleget i farven, lidt krøllet og medtaget, fandtes indimellem dynger af det gamle flor. Deilige silkebaand, blegede og gulnede, hang paa den gamle stads, der i aarrækker, halve menneskealdre og derover, havde hængt derinde paa det store loftskammer, gjemt og glemte.

Men en dag var døren til det gamle, støvede rum revet op og de fem pigebørn var begyndt at rumstere derinde. Hele dynger af de gamle festlige støvede dragter blev baaret ud paa det lyse loft.

«Du verden, hvor rige dere maa være, som har raad til at have alle de nydelige dragter hængende der paa loftet», sagde Hilleborg.

«Det gamle filleri», sagde Maren Anne.

De mest udvalgte dragter blev saa bragt ned i Prinsekammeret til videre raadslagning.

Hilleborg havde taget plads oppe paa servanten.

«Ja, spille komedie vil vi», sagde Hilleborg og slog sine skohæler eftertrykkelig mod det gamle mahognimøbel.

[133] «Det blir vel bare noget tul», sagde Maren Anne.

«Nei, aldeles ikke», sagde Hilleborg, «alt skal gaa ganske ordentlig til, vi vil spille «Min rose i skoven», og jeg vil være rosen».

«Nei, det vil rigtignok jeg være», sagde Ebba.

«Langtifra, det vil jeg være», sagde Hilleborg.

«Jeg vilde ikke spille rosen, om jeg fik en million», sagde Annikken Præstgara.

«Nei, du er umulig du», sagde Ebba, «men skal vi ikke ha nogen gutter med?»

«Nei, hvad skal vi med dem», Hilleborg blæste foragtelig, «Maren Anne spiller herre».

«Jeg morer mig simpelthen ikke, naar det ikke er gutter med, jeg», sagde Ebba.

«Jeg vilde skamme mig for en saadan falliterklæring», sagde Maren Anne.

«Uf, hvor overlegen du er», sagde Ebba, «men jeg passer ubetinget bedst til at være rosen i skoven».

«Ja, du har jo en svært pen næse», sagde Hilleborg, «men jeg kan rollen meget bedre, og det er det vigtigste, skal jeg sige dig».

«Nei, det vigtigste er at tage sig godt ud», sagde Ebba.

«Nei, Ebba vilde ikke være noget videre flink som skuespillerinde», sagde Maren Anne.

«Hvorfor det, om jeg maa spørge?» Ebba holdt hænderne paa ryggen og strakte hagen frem.

«Det er noget, du mangler», sagde Maren Anne grundende, «jeg tror det er gemyt».

[134] «Tænk, jeg som er saa fuld af gemyt», sagde Ebba, «jeg er bare gemyt igrunden».

Da de andre ikke vilde gaa ind paa, at Ebba var bare gemyt, var hun storfornærmet i en halv time, indtil hun glemte det.

Saa skulde dragterne deles. Det var især en florskjole foret med lyseblaa atlask, der opvakte Ebbas høieste beundring.

«Jeg er vis paa, at den kjole har været min mamas», sagde Ebba.

«Den kan saamænd lige saa gjerne ha været min mors», sagde Maren Anne.

«Den ligner min søde mutter», sagde Lille-Annikken.

«Jeg tror aldrig i verden, den har været min mors», sagde Annikken Præstgara.

Nok af det, de tre andre kusiner og Hilleborg vilde alle fire tilegne sig den blaa kjole.

«Hvor nydelig jeg vilde tage mig ud under bedstemors store viftepalme i den kjole i bengalsk belysning», sagde Ebba.

De trak i kjolen fra hver sin kant.

Frøken Duus kom tilfældigvis i døren: «Men kjære, dere maa da ikke rive kjolen itu», sagde frøken Duus.

«Hvad har hun med det, det gamle skabilken», hviskede Ebba og gjepede efter hende, «det er ikke hendes kjole, det er bedstemors».

Det stak i Maren Annes hjerte, hun tænkte paa den balaften, de maatte blive hjemme. Hun slap [135] øieblikkelig kjolen: «Vi skal nok ikke rive den itu, frøken Duus», sagde hun venligt.

Frøken Duus var gaat, men Hilleborg og Ebba vilde ikke give sig. I stridens hede, ingen vidste, hvorledes det gik for sig, væltede pludselig de to stridende parter et bord med en tændt lampe, den brændende olie flød udover og i et eneste nu stod hele den omstridte kjole og gulvteppet midt paa gulvet i lys lue,

Der blev en forfærdelse over alle grænser.

«Sluk – sluk da –».

«Vand, vand –»,

«Skrig ikke saa, bedstemor kan høre det –».

«Nei, nei, ikke luk døren op –».

«Tramp paa ilden», raabte Hilleborg.

Indtil dette øieblik havde Annikken Præstgara staaet aldeles urørlig. Det var ligesom, hun ikke vidste, hvorledes sagen skulde gribes an.

Men da Hilleborg raabte det om trampe, var Annikken Præstgara færdig med eneste gang. Midt op i ilden trampede hun med store skridt, samlede kjolen op om sig, trampede og traakkede, aldeles som naar hun traakkede hø oppe i laaven paa præstegaarden. Det var ikke frygt skabt i Annikken Præstgaras sjel.

Alle de andre klumpede sig sammen borte ved døren, den staute Annikken Præstgara var alene midt oppe i ilden, der rev hun et teppe af gjestesengen, kastede det over ilden og trampede af al livsens magt –.

[136] Døren blev revet op, det var frøken Duus og Anne stuepike.

«Men du verdens rige», raabte den gamle pige, «brenner dere naa huset ned over hovedet paa os og;- afveien unger–».

Maren Anne vilde begynde en forstandig forklaring.

«Aa, hold op», raabte gamle Anne, «har det været andet end ugang og forskrækkelse, siden dere kom i huset, saa lang dagen er –».

Den ene bønne vand efter den anden blev skyllet her gulvet –.

Gamle Anne var saa vond, at hun aldeles glemte sin vante respekt og høflighed.

Brannen var slukket, der lugtede afskyeligt røg og brænt. Alle vinduerne blev slaat op paa vid gab, og Annikken Præstgara maatte bytte baade kjole, strømper og sko.

«Nå skal naturligvis frøken Duus fisle», hviskede Ebba, «og saa har vi en tordentale af bedstemor, og ikke faar vi lov at spille komedie heller, det blir enden ta det».

Men frøken Duus samlede stille det brændte tøj og gulvtæppet sammen og kastede det hele ud igjennem vinduet, for at bedstemor ikke skulde kjende lugten.

«Bestemor maa endelig ikke faa vide det», sagde frøken Duus, «det vilde gjøre saadant indtryk paa hende. Jeg skal nok faa det iorden altsammen igjen».

«Tusind tak, frøken Duus», sagde Maren Anne.

[137] Senere paa aftenen sad bedstemor ret som det var og snusede ud i luften.

«Jeg kjender saadan rar sveden lugt, Duus.»

«Ja, det blev vist brændt noget ude i køkkenet», sagde frøken Duus sagte.

«De mennesker, der er uforsigtig med ilden, er ingen straf for stor til», sagde bedstemor stor og mægtig, der hun sad.

Kusinerne kastede sky blikke paa hverandre. Frøken Duus var snild alligevel, tænkte de alle.

«Annikken Præstgara er den eneste, der er noget ved af hele kodiljen», sagde Gamle Anne siden ude i pigekammeret, «sandelig stod hun ikke midt oppe i lyse varmen og traakked som en kar, da vi gløtted paa døren for¹³⁹ at se, hvad det var for et leven».

Men bedstemor fik aldrig vide, hvilken fare der den aften havde truet hendes kjære Blommedal.

Annikken Præstgaras sorg

[138] Det var vaar. Inde i Rosenværelset havde bedstemor store glas med blaaveis med frisk grøn mose omkring, himlen var høi og skinnende blaa, og over Blommedalsjordene trillede lærken.

Bedstemor sad i den skarpe vaarsol og læste aviser.

«Annikken Præstgara», raabte bedstemor pludselig, «jeg gratulerer, din far har faat det kald, han søgte».

Annikken saa aldeles bestyrtet ud: «Hvad – hvilket», stammede hun, «vi skal da ikke flytte?»

«Jo, Gudskelov, det skal dere», sagde bedstemor, «og komme bort fra det lille, elendige kald og ensomheden deroppe».

Et eneste øieblik sad Annikken Præstgara urørlig, saa reiste hun sig langsomt op:

«Jeg vil reise hjem straks», sagde hun alvorligt.

«Reise hjem! Hvad er det for noget tøv», sagde bedstemor.

[139] «Jo, jeg vil», sagde Annikken og gjorde et par skridt bortover gulvet, som om hun vilde gaa med det samme.

«Nu har jeg aldrig hørt magen», sagde bedstemor, «jeg tænker de er mere end glad, at det er en mindre hjemme i al den flytning og sjau – saa reiser du direkte herfra til dit nye hjem, Annikken».

«Saa skulde jeg altsaa aldrig mere komme hjem igjen?»

«Hvor din far og mor og søskende er, der er hjemmet, ved du, Annikken».

«Skulde jeg aldrig – aldrig komme til præstegaarden hjemme mer da?»

«Nei – ikke til den præstegaard».

I et eneste nu var Annikken Præstgara henne ved døren, rev den op, og styrtede ind i sit soveværelse, hvor hun begyndte at samle sit tøj sammen.

«Jeg vil hjem – jeg vil hjem», sagde hun hele tiden, ligesom halv sansesløs.

Bedstemor kom efter, frøken Duus kom, og alle kusinerne styrtede til.

«Annikken Præstgara, nu bruger du din forstand», sagde bedstemor og lagde sin store haand tungt paa hendes skulder.

«Nei, nei, jeg vil ikke», sagde Annikken, «jeg vil reise». Hun tog sin gamle værkenskjole ned af væggen og tullede den sammen.

Saa blev bedstemor vond, kjolen blev taget fra hende med en vis fart, og bedstemor tog begge Annikkens hænder i sine.

[140] «Her lyder du mig», sagde bedstemor, «og her bliver du, og saa vil jeg ingen snak mere have om den ting».

Det flammede op i Annikkens øine.

«Du har ingen ret til det», sagde Annikken Præstgara heftigt.

«Hvad er det, du tillader dig at sige», sagde bedstemor, «ingen ret! Du forglemmer dig selv, Annikken Præstgara».

Annikken maalte bedstemor trodsigt med øinene. Ikke et sekund slap de store øine bedstemors ansigt.

«Det blir, som jeg har sagt», sagde bedstemor, «her blir du –».

Da trykkede Annikken med en gang de store hænder mod sit ansigt og begyndte at græde, først sagte, og saa stærkere og stærkere, en voldsom hulken, der rystede hele den staute skikkelse.

«Gaa allesammen», sagde bedstemor, «Annikken og jeg vil være alene».

Og bedstemor tog Annikken ind til sig, og disse to, der var hinanden saa lige, med de stærke villier og det heftige sind, blev siddende der længe, længe.

«Annikken», sagde bedstemor, «du har vist ofte hørt, at livet er en kamp. Nu er dette noget, du skal kjæmpe dig igjennem. Efter min bedste overbevisning skal jeg

ikke give efter for dig her og lade dig reise. Dine forældre har mere end nok med de fem andre barn. Nu har du det lyse minde fra din barndom deroppefra med dig ud i livet; havde jeg nu givet dig lov at reise, var afskeden blit ligesaa ^[141] tung, naar I alle skal derfra. Tro du mig, Annikken, du har ikke ondt af at overvinde dig selv i dette. Vis nu, at du er en kjæk pige, Annikken Præstgara».

En lang stund laa Annikken paa sin seng i voldsom graad, saa reiste hun sig op og satte sig til at skrive dette brev:

«Kjære forældre og alle hjemme!

Jeg hører, at far har faat et kald, og bedstemor er glad, men jeg er ikke glad. Og bedstemor siger, det er stygt af mig, at jeg skal kjæmpe. Og jeg skal nok kjæmpe, men naar jeg tænker paa, at jeg ikke mere skal komme hjem, saa kan jeg ikke kjæmpe, men bare graate. Bedstemor siger, jeg skal være glad, fordi far tjener flere penge, men jeg synes altid, vi havde penge nok. Jeg vil aldrig glemme præstegaarden hjemme, og den skal være det deiligste sted paa jorden for mig. Hils dukkestuen min under birketræet oppe i lien, og alle træerne, og alle kuerne, og begge gjederne, og bækken, og slibestenen bag laavevæggen, og Gamle Elias, og sig, at Annikken Præstgara saa gjerne vilde komme hjem og tage farvel selv, men at livet er en kamp. Den lille melkeringen min fra dukkestuen skal pakkes ind pent, og det blaa glas og de pene kopper, og bed en af gutterne skjære navnet mit ud i den store birken ved bækken. Det er ligesom jeg skal dø, og derfor vil jeg ikke skrive mere. Bedstemor siger, at de, som ikke overvinder sig selv, blir der intet af i verden og derfor overvinder jeg mig. En stund tænkte jeg paa ^[142] at flygte hjem inat. Men jeg skal ikke gjøre det. Hils allesammen.

Eders datter
Annikken.

E. s.

Ingen mennesker skulde reise, men alle mennesker skulde blive hjemme, hvor de bor. Det synes jeg.»

Slutning

[143] Bedstemor var blit syg. Aftenen iforveien havde hun været ganske frisk, lagt sine kabaler, baade den, der hedder: Det danske cancelli og Napoleonskabalen og alle de andre; og siden havde hun med høi røst læst høit en artikkel om Ruslands politik for sine fire ungdommelige tilhørere. Bagefter havde hun saa med megen skraasikkerhed udbredt sig over, hvorledes det hele vilde ende. Bedstemor var nemlig umaadelig interesseret for alt, hvad der foregik paa jordens hele kreds.

De fire kusiner havde ladet bedstemors politiske funderinger gaa ind af det ene øre og ud af det andet og sad hver i sine egne tanker.

Maren Annes sind rummede vaaren udover ikke anden tanke end middelskoleksamen. Om hun nu ogsaa vilde klare den med glans. For det maatte, det vilde, og det skulde hun, tænkte Maren Anne.

Ebba tænkte paa Arne Vig. At han mødte op udenfor skoleporten hver eneste dag. Det maatte [144] man nu vel kalde kurtise, funderede Ebba – ak – tænk han elskede hende vist forfærdelig! Og han var simpelthen storartet med det krøllede hoved.

Det var rigtignok skam af bedstemor, tænkte Annikken Præstgara, at hun ikke kunde lade hende faa reise hjem, saa mange penge, som bedstemor havde. Hun brydde sig ikke det gran om det væmmelige Rusland, som bedstemor sad der og prækede om – hun vilde bare hjem igjen, Annikken Præstgara.

Men Lille-Annikken tænkte paa en skøierstreg fra skolen. At hun havde sat hele ryggen paa vinterkaaben til sin bedste veninde fuld af kotillonssløifer, da hun gik hjem fra skolen – mon hvad hun sagde, naar hun opdagede, at hun havde gaat saaledes gjennem byen –.

Om morgenen, tidligt, kom frøken Duus saa underlig stille ind paa deres værelse.

«Dere maa være stille», hviskede hun, «bedstemor er blit saa syg inat, der er sendt bud efter doktoren».

Det var tidligere, end de pleiede at staa op, men ingen af dem havde lyst til at blive liggende længere. De løftede vandkanden saa forsigtig og gik paa taa.

Tænk, at doktoren var hentet saa tidligt, da maatte jo bedstemor være rigtig daarlig.

Der var en underlig trykket stemning ved frokostbordet. De saa doktorens hest staa udenfor og vente.

Hvor længe han dog blev inde hos bedstemor.

[145] Frøken Duus kom hastig gjennem¹⁴⁰ spiseværelset, hun kjæmpede med graaden.

«Hvorledes er det med bedstemor»? Det var Maren Anne, der spurgte.

«Daarligt», hun ledte inde i et skab efter noget, «svært daarligt».

Hun sagde ikke mere, men løb ud igjen.

Nei, ingen vilde mere ha noget mad. Rosenværelset var saa øde og graakoldt i den tidlige vaarmorgen.

«Skal vi ikke paa skolen», sagde Ebba.

«Jeg ved ikke», sagde Maren Anne.

Endnu var ikke doktoren reist. De lyttede inde i kabinettet og hørte bedstemor puste tungt.

Der var frøken Duus igjen for at hente noget.

«Skal vi paa skolen, frøken Duus?» spurgte Ebba.

«Nei», hun svarede ligesom forskrækket, «dere maa ikke reise paa skolen idag –» der var hun atter ude af døren.

«Tænk, om det er farligt», hviskede Ebba.

«Nei, nei». Det var Maren Anne, der svarede.

«Bedstemor puster akkurat som en husmandskone, som var syg hjemme», sagde Annikken Præstgara.

«Blev hun snart frisk»? spurgte Ebba.

«Hun døde om aftenen».

Maren Anne reiste sig hurtigt. «Nei, bedstemor er ikke saa syg, kan du vide».

[146] De hørte bedstemors aandedræt tydeligere og tydeligere.

«Gid mor var her», sagde Annikken Præstgara.

«Ja, og mama ogsaa».

«Gid allesammen var her», sagde Lille-Anniken.

«Ja, vi er saa alene», sagde Maren Anne.

Alle fire følte sig saa forladte og bange. Ingen spurgte efter dem, de kunde gjøre og lade akkurat, hvad de vilde. Pigerne kom ind og stod forgrædte i Rosenværelset, de gav sig til at staa der ganske stille.

Doktoren reiste endda ikke, nu var hans hest sat ind paa stalden, og Sjøgren var kjørt til byen for at hente en anden doktor ogsaa. Gamle Anne kom ind og satte sig paa en stol i kabinettet, hvad endnu ingen havde seet hende gjøre.

«Aa, Gud trøste os», sagde Gamle Anne, «nu er det paa det sidste».

«Hvad –» Maren Anne for op, «bedstemor skal da ikke dø».

«Jo, barn, nu drager nok moderen paa Blommedal snart sit sidste suk».

De trykkede sig sammen ved døren til bedstemors værelse, de fire kusiner. De vilde ind til bedstemor, og de vilde det ikke. De var rædde og dog var det intet andet sted, de vilde være.

Der aabnede frøken Duus døren:

«Bedstemor vil se dere».

Aa, saa frygtsomt de kom derind. Stille og rædde stirrede de paa bedstemor i den store seng.

[147] Hun vendte det store, gamle ansigt mod døren, øinene var store og lysende og flakkende.

«Kom hid», sagde hun med en underlig tyk stemme, – «allesammen –».

De begyndte atgræde alle fire. Ebba hulkede med dybe hikst.

«Nei, det er intet at græde for», sagde bedstemor, «alt er bare godt».

Hun famlede efter den nærmeste og tog hende i haanden, det var Maren Anne.

«Nu reiser bedstemor sin vei, Maren Anne», sagde hun blidt med den underlige brustne stemme.

«Nei, nei – aa nei – aa nei».

«Jo, nu er jeg færdig her – nu gaar jeg ind til noget nyt og deiligt for Jesu skyld –».

«Aa, bedstemor – bedstemor –».

«Dere faar tænke paa bedstemor – og allesammen maa hilse hjemme – og tak – tak, I har været bedstemor til megen glæde –».

De trængte sig alle fire om sengen, de vilde tage bedstemor i haanden.

«Farvel – farvel – og tak».

Hun laa en liden stund som i dvale, saa sagde hun endda med lukkede øine:

«Det er overmaade godt at være færdig med alt».

Disse bedstemors sidste ord huskede alle kusinerne, men især Maren Anne hele sit liv. Men der gik mange, mange, lange aar, før Maren Anne forstod dybden i disse bedstemørs sidste ord.

De næste timer stod for kusinerne som en drøm. [148] Hvorledes der kom endnu en doktor fra byen, bedstemor blev støttet op med mange puder; pludselig var gamle generalinde Thurmann der ogsaa, og postmester Mehl gik frem og tilbage inde i Rosenværelset og pudsede sin næse voldsomt, mens der lugtede nafta over det hele hus, og koner og piger oppe fra brugene sad i kabinettet og græd stille.

Og alle kusinerne forstod, at bedstemor skulde dø. Ingen spurgte efter dem mere, de fik gaa og komme, som de vilde. Maren Anne sad ved bedstemors seng den hele tid, ikke et sekund vilde hun derfra. Bare, bare faa være hos bedstemor!

Men Annikken Præstgara laa inde i bedstemors store stol og græd og græd. Aa, hun som havde været saa lei og tænkt saa stygt om bedstemor igaarftes og i nat ogsaa, og været vond, fordi bedstemor ikke vilde lade hende reise hjem – og nu – nu laa bedstemor der og skulde dø –.

Aa, det var saa grusomt – saa grusomt al ting!

Men Ebba sad inde i sit værelse med hænderne for ørene, nei, nei, hun vilde intet høre –.

«Sig ingenting, sig ingenting», raabte hun, naar nogen kom ind, «sig ikke, at bedstemor er død – aa, gid jeg var hjemme –».

Lille-Annikken hang om halsen paa gamle generalinden og vilde ikke slippe hende. Generalinden var generet af at have det store barn paa skjødets, men Lille-Annikken vilde være der og intet andet sted, saa hun maatte finde sig i det.

Ved middagstid drog bedstemor sit sidste suk.

[149] Der blev en graad og en jammer over det hele hus. Mange, mange mennesker kom, som kusinerne aldrig havde seet paa Blommedal før. Folk strømmede ud og ind.

Og alle kusinerne stod inde ved bedstemors seng og kunde ikke fatte, at bedstemor virkelig var død og aldrig, aldrig skulde tale til dem mere. Og de syntes alle med en eneste gang, at livet blev saa underlig alvorligt!

Det var ikke bare veninder og skolen og moro i livet, det var noget andet ogsaa, noget alvorligt noget, som vilde komme til dem ogsaa. Saaledes som bedstemor laa der, saaledes skulde de ogsaa alle ligge engang, allesammen – allesammen – allesammen.

Aa, saa lidet snilde, de havde været mod bedstemor, dengang og dengang hele den tid, de havde været paa Blommedal. For igrunden havde de alle hver for sig tænkt bare paa sig selv. Tænk! Bare paa sig selv den hele tid! Aa, hvor meget anderledes de skulde været, om de nu var kommet til Blommedal.

Der kom nogen sagte tuslende ind. Det var Hilleborg Hekleberg med sit rødmussede ansigt opsvulmet af graad, saa hun næsten ingen øine havde.

«Aa, aa», hulkede lille Hilleborg, «det har været saa deiligt alting, siden jeg kom til Blommedal, og nu er alt det forbi».

Der blev telegraferet til alle bedstemors døttre, at de maatte komme. Hver af kusinerne tænkte paa [150] sin egen mor: «Bare, bare mama vilde komme, saa vilde alt være bedre».

Bedstemor blev lagt i sin store sal. Det store, gamle ansigt var mildt og roligt. Det luftede saa sagte fra de aabne vinduer med de hvide forhæng, der hang i dybe folder foran vinduerne, der var store hauger af blomster rundt bedstemors leie, udover det hvide gulv. Ude i den klare vaarlucht trillede lærken, de jublende toner smøg igjennem de tætte gardiner ind i det stille rum.

Ebbas mor var den første af bedstemors døttre, der kom til det gamle hjem. En fin, høi dame med forgrædte øine bag det store krepplør. Alle kusinerne flokkede sig om hende, hun var med engang blit deres alles trøst. Siden kom ogsaa alle de andre, baade Maren Annes og begge Annikkernes fædre og mødre.

Saa kom den dag, da bedstemor blev baaret ud fra sit gamle herresæde. En klar, mild vaardag med fint birkeløv og flag paa halv stang, med en granallé over hele det store tun og flokke af bygdens og byens folk mødt op i store klynger.

Alle folk blottede sine hoveder, da den store kiste som et eneste blomsterbjerg blev baaret ud af den ærværdige indgangsdør, og salmesangen lød hen over det store tun, først sagte, siden stærkere, da alle stemte i med. For sidste gang kjørte Sjøgren sin gamle frue nedigjennem den gamle lindeallé skridt for skridt, med flag og florumvundne faner og mennesker [151] allevegne, med grønne kranse og æresporte, med graad og hulken allesteder.

«Der drager de med moderen fra Blommedal», sagde de fattige koner udenfor sine smaa huse, «hendes mage ser vi aldrig mere».

Og præsten talte om bedstemors liv og gjerning. Om den stærke sjel i det stærke legeme, hvorledes hun aldrig gik paa akkord med sig selv, men stevnede bent frem, aaben, ærlig, sand og hel! Og tilslut gik hun: Til paradiset saa glad som fugl mod dagen klare –.

Maren Anne stod mellem det friske vaargrønne løv ved bedstemors grav, hendes hjerte videde sig ud, saa hun formelig kjendte det, mens hun tænkte:

Saadan som bedstemor var, vil jeg ogsaa være, jeg vil være saa snild jeg kan, og sand og hel, og tænke paa andre, som bedstemor har gjort –.

Ingen ting er saa sørgeligt som begravelser, tænkte Ebba – hvor forferdelig sørgeligt det er – og hun græd i sit kniplingslømmetørklæde.

Saa kjørte de tilbage til det øde Blommedal. Og to dage efter var alle kusinerne spredt for alle vinde, i nord og syd, i øst og vest; da de kjørte nedover til byen den sidste gangen og saa op til den store gule bygning mellem de vaarlyse træer, sagde Annikken Præstgara paa sin rare maade:

«Jeg treger ikke paa, at jeg har været paa Blommedal».

[152] Saa maatte de alle smile, og vognen rullede bort med de fire kusiner.

Men oppe paa Blommedal gik nu frøken Duus aldeles alene og ryddede og pakkede ind i det øde Rosenværelse.

Noter

- [n1.](#) «snille] *rettet fra*: snille (*trykkfeil*)
- [n2.](#) hun] *rettet fra*: «hun (*trykkfeil*)
- [n3.](#) bedstemor] *rettet fra*: bestemor (*trykkfeil*)
- [n4.](#) Annikken] *rettet fra*: Anikken (*trykkfeil*)
- [n5.](#) du?»] *rettet fra*: du? (*trykkfeil*)
- [n6.](#) bedstemor] *rettet fra*: bodstemor (*trykkfeil*)
- [n7.](#) «bare] *rettet fra*: bare (*trykkfeil*)
- [n8.](#) Annikken] *rettet fra*: Annikken» (*trykkfeil*)
- [n9.](#) vidaabne] *rettet fra*: vidaabne» (*trykkfeil*)
- [n10.](#) Nei, det hadde Annikken Præstgara aldrig gjort før.] *rettet fra*: «Nei, det hadde Annikken Præstgara aldrig gjort før». (*trykkfeil*)
- [n11.](#) Annikken] *rettet fra*: Anikken (*trykkfeil*)
- [n12.](#) elefant] *rettet fra*: elefant» (*trykkfeil*)
- [n13.](#) kaldte] *rettet fra*: haldte (*trykkfeil*)
- [n14.](#) øieblikkelig] *rettet fra*: øieblikkelig (*trykkfeil*)
- [n15.](#) det –»] *rettet fra*: det – (*trykkfeil*)
- [n16.](#) *Forfatternote*: Ebbas bemerkninger oversættes herefter paa norsk.
- [n17.](#) Lille-Annikken] *rettet fra*: Lille-Anikken (*trykkfeil*)
- [n18.](#) «for] *rettet fra*: for (*trykkfeil*)
- [n19.](#) «Annikken –»] *rettet fra*: «Annikken – (*trykkfeil*)
- [n20.](#) hverken] *rettet fra*: «hverken (*trykkfeil*)
- [n21.](#) sagde] *rettet fra*: sage (*trykkfeil*)
- [n22.](#) Ellinor] *rettet fra*: Ellionor (*trykkfeil*)
- [n23.](#) da?»] *rettet fra*: da? (*trykkfeil*)
- [n24.](#) Ja»] *rettet fra*: Ja (*trykkfeil*)
- [n25.](#) Præstgara] *rettet fra*: Præstgata (*trykkfeil*)
- [n26.](#) 'Dovregubba'] *rettet fra*: «Dovregubba» (*trykkfeil*)
- [n27.](#) ting», Hilleborg] *rettet fra*: ting» (Hilleborg (*trykkfeil*)
- [n28.](#) skolen»] *rettet fra*: skolen (*trykkfeil*)
- [n29.](#) rart,» – men] *rettet fra*: rart, – «men (*trykkfeil*)
- [n30.](#) kjøkkenet] *rettet fra*: kjøkekenet (*trykkfeil*)
- [n31.](#) tangegang] *rettet fra*: tankegang (*trykkfeil*)

- [n32](#). Vorherre] *rettet fra: Vorhere (trykkfeil)*
- [n33](#). Lille-Annikken] *rettet fra: Lille-Anikken (trykkfeil)*
- [n34](#). stumpene] *rettet fra: stumpesne (trykkfeil)*
- [n35](#). var] *rettet fra: ver (trykkfeil)*
- [n36](#). vestlandet»] *rettet fra: vestlandet (trykkfeil)*
- [n37](#). «en] *rettet fra: en (trykkfeil)*
- [n38](#). nogengang] *rettet fra: nogengengang (trykkfeil)*
- [n39](#). for] *rettet fra: or (trykkfeil)*
- [n40](#). gjennom] *rettet fra: gjennnen (trykkfeil)*
-

Dikken Zwilgmeyers *Fire kusiner* er lastet ned gratis fra bokselskap.no